NĂM THỨ MƯỜI LĂM, — SỐ THỨ 3104

MỖI SỐ : 0$04

NGÀY CHỦ-NHẬT 24 JUILLET 1927

Trung Bắc Tân Văn

中北新聞

DEPOT LEGAL INDOCHINE N° 6362

MỖI NGÀY RA MỘT SỐ

GIÁ MUA BÁO

	1 năm	6 tháng	3 tháng	1 tháng
Bắc-kỳ, Trung-kỳ, Ai-lao.	8$00	4$00	2$00	1$00
Nam-kỳ, Pháp-quốc và các Thuộc-địa Pháp	9.00	4.50	2.25	
Ngoại-quốc	14.00	7.00	3.50	
Các làng và các công-sở	10.00	5.00	2.50	

Hạn mua báo cứ kể từ ngày 1er hoặc ngày 16 mỗi tháng.
Các ngài mua báo xin gửi trả cho tiền trước.

Toutes les lettres destinées à la rédaction
doivent être adressées au directeur
68, Rue Jules Ferry, Hanoi

Fondateur : F. H. SCHNEIDER
Directeur : NGUYỄN-VĂN-VĨNH
Rédacteur en chef : PHẠM-HUY-LỤC
Administrateur gérant : NGUYỄN-V-LUẬN

Adresse télégraphique :
TRUNGBẮCTÂNVĂN HANOI
TÉLÉPHONE N° 150

PUBLICITÉ
Tarifs spéciaux suivant catégories d'entreprises ou de produits.
Prix moyens, dernière page :
Une seule insertion. . . . . 0$80 le c/m
Contrat annuel
Par centimètre et par insertion. 0$18 le c/m
Annonces judiciaires et légales. 1$50 le c/m
Petites annonces classées. . . . 0$20 la ligne

Một cái khuyết-điểm lớn của các nhà buôn ta

Vào khoảng mấy năm nay, người mình thật đã nô-nức về việc buôn; ở những chỗ đô-hội tỉnh-thành, xan-xát những cửa hàng mới [illegible] thêm ra mãi. Đương cái thời-đại kinh-tế cạnh-tranh này, việc buôn cũng là một cái mối lợi rất lớn trong cuộc lý-tài, việc buôn mà thịnh thì nước tất giàu, cái tiền-đồ hưng-vượng của nước ta kể cũng có cái hi-vọng tốt được. Song, xét ra nghề buôn mình còn phải một cái khuyết điểm lớn lắm; nếu cái khuyết-điểm ấy mà không tìm phương bổ cứu được, thì việc buôn của mình dù bề ngoài có trang-hoàng rực-rỡ đến mấy đi nữa, cũng chẳng mong gì phát-đạt mà có ngày chen cạnh được cùng người.

Cái tật của mình, mình thường không tự biết được mình, mà người ngoài biết mình rõ lắm. Các báo tây thường bình luận ta không có lòng danh-dự trong việc thương-mại, nên các nhà buôn tây chưa có bụng tin muốn giúm giúp mình. Thế nào là cái lòng danh-dự trong việc thương-mại? Nghĩa là trong việc thương-mại biết lấy danh-dự làm trọng, nói sao y như vậy, ước gì không dám sai, không dối-dá, không trây lười, hết sức giữ-gìn cho khỏi phi mất tiếng mình, mà lại cầu cho được tiếng khen tiếng tốt với bạn hàng, khiến cho người mua kẻ bán nhớ mãi mình; nói rút lại tức là cái lòng tin thật vậy. Đức Khổng-tử có nói: « người ta mà không tin thì không thể đứng ở đời được » xưa nay chữ tín vẫn là cái gốc giao-tế ở xã-hội; mà đến các nhà buôn thì cái đức tín lại là cái đức nhu-yếu hơn, người Tây thường nói: « Việc buôn cốt nhất là có tín dụng, hai nữa là phải có cái tài am-luyện, thứ ba mới đến cái vốn kim-tiền » cái đức tín có quan-hệ với các nhà buôn như thế; nay xét đến các nhà buôn ta, thật quả còn thiếu cái đức ấy nhiều lắm; cái lời người ngoài bình-luận thật cũng không oan. Ấy trong những cái khuyết-điểm của các nhà buôn ta thì cái khuyết-điểm ấy là lớn hơn cả.

Vì cái khuyết-điểm ấy mà bán hàng thường hay mất khách. Hàng gì cũng vậy, kể mới ra thì tốt, sau thấy bán đã chạy cứ mỗi ngày một làm xấu dần đi, miễn là đồ hàng trôi tay thì được, xấu tốt mặc kệ kẻ mua. Thử xét trong các nhà hàng ta, những hàng mà khách có thể tin được không sợ mua hớ, không sợ bán sai, thật là ít lắm. Phải nên biết cái tâm-lý của khách mua hàng thường hay nhớ [illegible] một lần thấy tốt, lần sau tất thế [illegible] lại, mình giữ cho người ta không lần nào phải lừa phải hớ, thì khách mua hàng có bao giờ bỏ mình mà đi mua chỗ khác được nữa; như vậy mà giả dối làm cho người ta đến phải kiêng cửa mình, thì chẳng là tham quá hóa ngu ư?

Lại cũng vì cái khuyết-điểm ấy mà người trong nước không ai dám tin ai, những việc buôn lớn trong đời nay phần nhiều phải cần đến vốn to, phải hợp tư bản của nhiều người mới làm nên được; nếu đối với nhau chỉ những lừa lật giả dối thì còn ai [illegible] công hợp của được với nhau. Trong nước ta từ khi có cái phong trào hợp-cổ doanh-thương biết bao nhiêu người kiều-sức trương-hoàng làm cho đến nổi thủy-thành chung-tệ. Thử hỏi đồng tiền ở nước mình bỏ vò bỏ hũ, vùi sâu chôn chặt dưới đất thì có, mà bỏ vào công-ty này, bỏ vào công-ty khác để khai thác lợi-nguyên trong nước thì không, chẳng phải vì cái ảnh-hưởng của những người tín dụng trụy-lạc ấy mà đến thế dư?

Rất lại nữa là vì cái khuyết-điểm ấy mà người ngoài không có bụng tin mình đời bây giờ không phải là đời bế quan tỏa cảng như xưa, không phải chỉ mua quanh bán quẩn ở trong một nước mình mà gọi là buôn được. Cuộc thương-mại bây giờ là cuộc giao-dịch với ngoài, đã giao-dịch với ngoài thì phải làm sao cho người ngoài có bụng tin mình mới được. Một nhà buôn Âu-châu với một nhà buôn Mỹ-châu không gặp mặt nhau, không biết cửa hàng nhau, mà mua bán với nhau có khi kể hàng mấy mươi vạn, giá hàng chỉ định ở cái mẫu, tiền hàng chỉ chắc ở cái đơn, không hề khi nào sai-suyễn một chút. Mình vì chưa được người ngoài tín dụng, cái mẫu hàng của mình, người ta chưa lấy làm đích, cái đơn hàng của mình, người ta chưa lấy làm chắc, nên sự giao-dịch còn nhiều nỗi khó-khăn, mà cái quyền buôn bán nhập cảng xuất cảng ở nước mình vẫn lũng đoạn trong tay các nhà ngoại thương hết.

Muốn tránh khỏi những cái hại ấy mà mong cho nghề buôn mình được phát-đạt để làm nên nước thịnh dân giàu, thì trước hết phải bỏ cái tệ hư-ngụy cẩu thả, mà tập cái tính cẩn-thận thực-thà. Xin các nhà buôn ta đừng tưởng là một câu sáo hủ, mà nhãng bỏ ngoài tai vậy.

T.

Vô-tuyến-điện

Ngày 21 juillet 1927

Nước Pháp

Các báo với vua Ferdinand 1er

Các báo đồng thanh ca-tụng vua Ferdinand 1er nước Lỗ-mã-ni; có nói đến cái thái-độ chính đính của vua ấy trong buổi chiến-tranh mới rồi, cái chức vụ của ngài trong việc đạt các ý-hướng quốc-dân Lỗ-mã-ni [illegible]

Các báo nói M. Bratino đã [illegible] khỏi rối loạn.

M. Briand có gửi cho M. Titulesco, thượng-thư ngoại giao nước Lỗ một bức điện-tín thay lời cả nước Pháp chia buồn với nước Lỗ-mã-ni.

Các hội thể thao

Nguyên lão nghị-viện hoãn đến mùa tan mới đầu phiếu quyết nghị về cái số tiền chi tiêu về việc luyện tập võ-sĩ để dự hội thể-thao năm 1928. Hội-đồng thể-thao và hội liên-hiệp võ-sĩ quyết nghị năm nay không dự vào cuộc thể-thao nào cả.

Việc xuất-cảng tiền bạc

Bộ tài-chánh đương sửa soạn việc thay đổi các thể lệ về việc xuất-cảng tiền bạc cho được giản tiện. Hành-khách sẽ được hưởng các thể lệ tự-do để đem tiền đi theo, và đổi lấy tiền bạc, để chi dụng trong khi đi đường. [illegible]

Các báo bình phẩm về ngày kỷ-niệm thành lập tòa nội-các Poincaré, phần nhiều có so sánh tình thế nhà Pháp-quốc ngân hàng bây giờ và ngày ấy. Cái số tiền ứng cho nhà nước giảm được 11 nghìn triệu, nhà ngân-hàng lại mua vàng, mua bạc, mua tiền tệ có giá-trị khiến cho cái tình thế tài chánh được thêm vững bền, và để giữ gìn nền tài-chánh đối với các việc vận động kia khác. Số vàng bạc mua ấy được quá cái số 25 nghìn rưỡi triệu. Các báo ngoại quốc nói rằng nào ai ngờ vực nước Pháp, tại bây giờ phải kính trọng, và sợ hãi cũng có.

Nước Anh

Việc di dân

Thượng-nghị-viện đã đầu phiếu ưng chuẩn bản dự án luật pháp đặt các phương sách hạn chế số người ngoại-quốc vào địa hạt nước Anh.

Cái vấn đề cao su

Tại hạ nghị-viện, quan thượng-thư bộ thuộc-địa có nhắc lại rằng chánh-phủ không có ý đặt thể lệ hạn chế sự xuất cảng cao su lấy ở các thuộc-quốc.

Nước Bỷ

Việc công-tác

M. Jaspar đã đệ trình tại phòng trị sự của thứ dân nghị-viện bản tờ trình của ban hội-đồng công-tác do M. Francqui chủ-trương về việc lợi dụng tất cả các nguồn thủy động-lực trong xứ. Trong tờ trình có bàn xây thêm đê để tăng sức chảy của sông Meuse lên 10 mètres cubes trong một giây đồng hồ.

Nước Đức

Việc buôn bán

Số hàng hóa nhập cảng về tháng juin là 1.202 triệu marks, và số hàng hóa xuất cảng là 750 triệu marks.

Bản giao-ước thương mại với nước Pháp

Báo *Gazette de francfort* bàn về việc điều đình bản giao-ước thương-mại Pháp Đức rất lấy làm lạc-quan, song có nói hai nước còn không hợp ý nhau về ngạch quan thuế, và về việc đãi hàng hóa Đức đem vào các thuộc-địa Pháp vì nước Pháp không ưng cho được hưởng cái khoản tối huệ quốc.

Nước Áo

Sau việc náo động mới rồi

Hội liên hiệp thôn dân có đến trình với chánh-phủ rằng nếu tình thế trong nước lại trở nên nguy hiểm, thôn dân sẽ hiệp [illegible]

Thụy-sĩ

Viện trí thức tư ích

M. Painlevé chủ tọa buổi hội đồng của hội đồng quản trị viện trí thức tư ích.

Nhà vật lý học Đan-mạch Lorentz kế chân nhà triết học Pháp Bergson vào chức chánh tiểu ban. Có cả Mme Curie, nhà vật lý học nước Đức tên là Einstein, và quan thượng-thư tư pháp nước Ý là M. Rocco.

Phi-luật-tân

Việc chính-trị

Trong bức thư của quan quyền Toàn-quyền là M. Gilmore, gửi cho nghị viện ngày 16, có khuyên nên sửa đổi bản luật về việc cấm bán, bản luật về việc giá thú, nên đặt lệ yết giấy trước khi làm lễ giá thú, chỉnh đốn lại mấy cái bến, mở mang các đồn vô tuyến điện, sửa đổi bản luật về điền thổ, để có thể cho phép khai khẩn những đồn điền lớn hơn. [illegible] nuôi, kê cứu việc di dân Trung-hoa, và việc đặt một phòng coi về việc di dân. Quan Toàn-quyền nói sẵn lòng giúp trong việc soạn các bản dự án luật pháp để thi hành cái chương trình ấy.

Các báo bình phẩm việc ấy cho rằng chánh phủ và nghị viện sẽ đã huề với nhau mật thiết hơn ngày trước.

Ngày 18 mới rồi lại mở cuộc lạc quyên để lấy tiền chi vào việc cổ động yêu cầu cho Phi-luật-tân được độc lập.

A R I P.

Việc Trung-hoa

Ngày 20 juillet 1927

Đảng Phụng-thiên với đảng Nam-kinh

Hương cảng. — Chánh phủ Phụng-thiên có khởi nghị các khoản sau này với chánh phủ Nam-kinh:

1. Quân quốc dân phải rút khỏi Tùy-châu trong tỉnh Giang-tây, và bãi chiến sự trong tỉnh Sơn-đông; 2. Trước khi khai chiến với đảng cộng sản, thì Trương-tác-Lâm sẽ sung chức thống đốc các binh gia; 3. Hai chánh phủ Phụng-thiên và Nam-kinh sẽ hợp sức để dự việc trừ đảng cộng sản; 4. Hễ hai bên điều đình với nhau xong, và đã ký hòa ước rồi, thì chánh phủ Phụng-thiên cam đoan xin theo chủ nghĩa tam-dân. Đại bản dinh của quốc dân đảng sẽ đặt ở miền bắc.

Đảng quốc-dân với đảng cộng-sản

Nam quân của tướng Hà-ứng-Khâm đã tới An-khánh kinh thành An-huy. Quân quốc dân và quân cộng sản sắp đánh nhau.

Ở Thượng-hải có tin rằng sáng hôm nay một toán quân quốc dân đã xuống một chiếc tàu Nga tên là Hendi, sau khi khám xét có bắt tám người Trung-hoa, một người Cao-ly, sáu người Nga, đều là người cộng sản cả. Những người ấy bị giải đến đại bản dinh, thì đã bị xích cả. Có bắt được nhiều giấy má. Trong những người Nga bị bắt có một viên cố-vấn cũ của Tưởng-giới-Thạch.

Ngày hôm qua theo như lời xin của một viên quan cảnh sát ở tô giới Pháp, thì quan ủy viên về việc phòng ngự Thượng-hải là Dương-Hổ đã đến niêm các lối ra vào của nhà ngân hàng *Dalny Bank*. Sau có đến khám ở nhà ông chủ nhiệm nhà ngân hàng *Dalny Bank*, và ở các phòng của nhà khách sạn *Grand Hôtel Plaza* là nơi của tướng Nga tên là Gatschin ở, không tìm thấy vật gì khả nghi cả.

Bắc-kinh phản kháng với Nhật-bản

về việc Nhật-bản đem thêm quân sang Thanh-đảo, có nói quân mới đem sang mục đích chỉ là bảo-hộ sinh mệnh tài sản của Nhật, đương phải lúc rất là khó khăn. Chánh phủ Bắc-kinh lại gửi một bức thư phản kháng nữa rất là cương nghị.

(*Dịch báo tây*)

Ngày 21 juillet 1927

Liệt quốc với chánh phủ Nam-kinh

Đông kinh. — Nhật và Anh đồng ý nhau cùng liệt quốc tỏ lời phản kháng chánh phủ Nam-kinh về các khoản thuế trái phép của chánh-phủ ấy lập ra.

Việc hành động của Tưởng-giới-Thạch

Bắc-kinh. — Tuy rằng sau việc đảo chính ở Hán-khẩu mới rồi, thì tình như ở Hán-khẩu đã có một chánh [illegible] chủ trương, thề chấn cho chánh phủ cộng sản, song Tưởng-giới-Thạch cũng thu thập quân lính ở Nam-kinh để đánh Hán-khẩu.

A. R. I. P.

(*Xem mục Tin sau cùng*)

Lạc lợi chủ nghĩa

(học thuyết của ông Bentham)

VII

Ông Biên-tâm nói: « Nếu bảo rằng chính quyền của nhà nước, ở cả ba cái quyền ấy, thì thiếu thốn còn có hai điều: một là việc tuyển cử nghị viên, hai là việc giải-tán nghị hội (nói về những khi nên chừng giải-tán). Các nhà bàn thường cho cái việc giải tán quốc-hội là một cái chức vụ của vị hành chính trưởng quan (hiện nay các nước, quyền giải tán quốc-hội, phần nhiều ở ông thủ-tướng) thế là lầm to, quốc-hội là cái địa-vị rất trọng yếu ở trong nước, bây giờ chưa đến kỳ mà giải tán, cho phải là việc không quan hệ đâu. Quan hành chính đứng ở dưới quan lập pháp, bây giờ lại đem cái quyền giải tán quốc-hội mà giao cho quan hành-chính, thì thật là trái lẽ lắm. Còn đến việc tuyển cử nghị-viên, thật là gốc ở trong gốc, nguồn ở trong nguồn, các nhà chính luận đời nay, lại cho là một việc nhỏ mọn ở dân gian, chỉ nhờ quan tư-pháp giám đốc mà thôi, thế là không làm sạch nguồn mà muốn cho dòng trong, không sửa ngay gốc mà muốn cho ngọn thẳng. » Cho nên ông Biên tâm muốn rằng ở trên quyền lập pháp, quyền hành chính và quyền tư pháp, lại phải lập ra quyền chính bản, mà ba chức ấy đều bởi đó mà ra.

Thứ ba là chính bản luận, ông Biên-tâm đã lập ra chức chính bản, cho là cái quyền cao nhất ở trong nước ở đó, thế thì chức ấy nên thuộc về ai? Ông nói rằng làm hết nghĩa-vụ của cái chức ấy, tất ở nhân dân. Bởi đâu mà biết thế? Ông nói rằng nghiệm lý luận mà biết, và so sánh mà biết. Thế nào là nghiệm-lý luận mà biết? này chính-trị cốt lấy cái hạnh phúc rất lớn cho số người rất nhiều làm mục đích. Số người rất nhiều ở trong nước, chẳng phải nhân dân là ai. Tính tự nhiên của loài người ai chẳng ham cái điều lợi mình, mà ghét cái điều hại mình, cho nên đem cái quyền cao nhất ấy mà giao cho nhân dân, tất là làm được hết trách nhiệm, đó là một cái chứng cớ. Lâm khi người ta đối với việc riêng của mình, cũng không thể làm lấy được, mà phải nhờ người khác làm thay. Dùng cái người mình chọn để làm thay việc cho mình, tất phần nhiều làm nổi việc. Lấy lẽ ấy mà suy, bao nhiêu người trong nước, cũng chọn người để làm thay việc [illegible] hạnh phúc cho nghìn muôn người, vì với dùng một người hay là và người để mưu hạnh phúc cho nghìn muôn người, thì dụng tâm tất là công chính hơn, làm việc tất là chu mật hơn. Kìa một vị quân chủ và mấy người quý-tộc, cho có khôn ngoan và hiền hậu đến đâu đi nữa, há ai lại chịu hi sinh cái hạnh phúc của mình để mưu hạnh phúc của người khác, hay là làm cho hạnh phúc của người khác lại to hơn hạnh phúc của mình một bực, đó là ba cái chứng cớ. Ông Biên-tâm cho rằng cái chức chính bản, không giao cho quốc dân, thì quyết không giao cho ai được nữa.

Tôi xét ông Biên-tâm nói rằng: nên có chức chính bản để tám ba cái quyền ấy, lẽ vẫn là phải, nhưng nên cứ đứng ngang mà không thuận với nhau, thì lại dễ mắc phải cái tệ chính quyền chia xé, mà nguy đến tiền đồ của nhà nước rất nhiều. Tuy vậy, [illegible] cụ việc để làm đại biểu cái quyền ấy, thì quyền ấy mới thực hành được như quốc hội làm đại biểu lập pháp chính phủ làm đại biểu cho quyền hành chính, pháp quan làm đại biểu cho quyền tư pháp, còn như quyền chính bản, thì lấy cục viện nào làm đại biểu được. Ông Biên-tâm đã nói rằng cái quyền ấy nên thuộc về quốc dân, nhưng mà nước ngày nay, không phải như nước Nhã-điển và nước Tư ba đạt ngày xưa tụ lập cả thị dân trong nước lại được, thế tất phải tuyển cử người đại biểu như thế thì cùng với tính chất hạ nghị viện có khác gì đâu, chỉ thêm ra một nghị-viện nữa, mà cùng với cái quyền chính bản của ông Biên-tâm cũng không đúng. Mà còi gần đây những kẻ chủ trương cái lý thuyết chủ quyền của quân chủ có người bảo rằng cái chính bản-quyền rất cao ấy nên thuộc về quân chủ, mà sự lợi ích của mọi người bị dầy xéo mất nhiều lắm, dụng lời bàn như thế, thật là cẩu thả vô cùng.

Thứ tư là nghị-viện toàn-quyền luận. Ông Biên-tâm nói: Phàm quan lập pháp phải có toàn quyền, những người đã cử được làm nghị-viên thì cái khi tại chức, không để cho bị người khác chọc nách, mới làm được hết ý kiến của mình, để mưu việc lợi ích cho nhân dân, thỏa lòng trông mong của một nước, đó là việc cốt yếu thứ nhất.

Thứ năm là phế nghị-viện luận, Ông Biên-tâm lại phát ra lời bàn, ý bảo rằng nghị-viện nên có một, chớ không nên có hai, Ông nói: « Có người nói rằng ngoại viện thứ nhất (tức là hạ-nghị-viện) lại nên dựng ra viện thứ hai (tức thượng nghị-viện) để cho quý tộc bình dân cũng dự chính quyền: đó là lời bàn nhầm của phái thủ cựu, bọn quý tộc đã bao nhiêu đời tranh cướp cái quyền lớn, có trăm điều hại mà không có một điều lợi.

(*Còn nữa*) X dịch thuật

LỆ ĐỔI CHỖ Ở

Xin các ông mua báo, khi đổi chỗ ở, muốn bản-quán gửi đến chỗ mới, thì gửi cho bản-quán cái giấy quấn báo, chữa lại thế nào thì biên rõ ràng vào đấy, và gửi theo hai hào (0$20) bằng tem cũng được) để chi tiền giấy quấn khác.

Hễ ai không gửi tiền theo thì [illegible]

Tình thế chiến sự ở Trung-hoa

Chiến sự trong mấy tuần lễ trước đã đình hoãn, nay hình như lại sắp xoay ra một cái tình thế khác là do những việc điều đình, và những việc vận động mới đây, mà mấy vai chính trên sân khấu chính trị Trung-hoa âm mưu với nhau đã các trò. Những vai ấy là Trương-tác-Lâm, chánh-phủ cộng sản ở Hán-khẩu, chánh-phủ quốc-dân ở Nam-kinh, Phùng-ngọc-Tường, Diệm-tích-Sơn.

Diệm-tích-Sơn, đốc quân Sơn-tây đã theo cờ quốc-dân-đảng, và đã tuyên bố theo chủ nghĩa tam-dân, ấy khi Nam-quân xem chừng đã chắc là thắng lợi hẳn, đến nay Diệm lại có ý đổi thái độ, vì thấy: 1· Trương-tác-Lâm, Trương-học-Lương và Tôn-truyền-Phương quyết chí hết sức giữ vững mặt trận bấy giờ; 2· Phùng-ngọc-Tường tiến hành được nhiều, mà quân của Phùng bao bọc tỉnh Sơn-tây cả phía bắc, phía tây lẫn phía nam.

Sau đây Diệm có ý muốn điều đình cho chánh-phủ Bắc-kinh, và chánh-phủ Nam-kinh thân-thiện với nhau. Hình như việc ấy thành công thì phải, khẩu. [illegible]

Việc phân tranh của Hán-khẩu với Nam-kinh xem chừng lại kịch liệt hơn trước, và hai đảng hình như nhất quyết đánh nhau. Hai bên đều có tụ tập quân lính ở Cửu-giang, và ở Vu-hồ.

Chánh-phủ Nam-kinh, vì trong hội đồng trung-ương hành chính, có điều mâu thuẫn với nhau, nên cái thế lực giảm mất nhiều. Mấy viên trong hội-đồng ấy trách Tưởng là ôn-hòa quá. Vì cái chánh sách tài chánh của chính phủ ấy, cái thế phải thi hành để trù lấy tiền, lại làm cho các nơi buôn bán Trung-hoa ở Thượng-hải rất là tức giận, nên cái thế lực của chánh-phủ cũng giảm đi nữa.

Chánh phủ Hán-khẩu thì mấy tuần lễ trước đây cái tình thế lại như vững vàng hơn. Một đằng thì đã đánh đuổi ra quá Nghi-xương các đạo quân Tứ-xuyên của các tướng [illegible] tháng juin trước đây đã tiến đến Cha-se và định đánh Hán-khẩu. Một đằng quân Hồ-nam, mục đích là cướp lại Quảng-châu của đồ đảng Tưởng-giới-Thạch, lại tiến đến chỗ cách phía bắc Quảng-châu 50 kilomètres, mà địch quân không chống cự lại mấy. Về mặt trận phía bắc, tướng Đường-sinh-Trí vẫn giữ được đường hỏa xa Bắc-kinh Hán-khẩu cho mãi đến chỗ nối với đường Lũng-hải, do quân của Phùng-ngọc-Tường giữ.

Cứ như tin tức ở Vu-hồ gửi đến, thì chánh-phủ Hán-khẩu tự mình trục những người cộng-sản không nên để đi, thì là đồng ý với Phùng-ngọc-Tường cùng theo đuổi một cái mục đích thu phục lấy phái quốc-dân-đảng ở Nam-kinh, và trừ bỏ Tưởng-giới-Thạch.

Phùng-ngọc-Tường cứ đóng đại-bản dinh ở Khai-phong-phủ, kinh thành Hà-nam, cái thái độ không rõ ra làm sao. Phùng có ý muốn thi hành cái chánh sách xưa nay, là quấy rối cả bên nam lẫn bên bắc, để chiếm lấy bá quyền hẳn thôi.

Có một điều hiển nhiên là nam quân trước đây hòa hợp với nhau đã được thắng lợi, thì nay lại chia rẽ dần dần, Còn bắc quân ở dưới quyền Trương-tác-Lâm lại thấy khăng khít và mạnh mẽ hơn.

A. R. I. P.

Tin sau cùng

Nước Pháp với các hội thể-thao

Báo *Journal* có mở một cuộc lạc quyên lấy tiền để cho nước Pháp cử đại-biểu đến dự các hội thể thao ở Amsterdam sang năm.

Cuộc đấu xảo thuộc-địa năm 1929

Quan thống chế Lyautey được cử vào chức tổng ủy-viên cuộc đấu xảo Marseille năm 1929, và M. Morain nguyên giám đốc cảnh-sát, được cử làm chức phó ủy-viên.

Việc người cộng-sản Semard

Người cộng-sản Semard, được bọn quân chủ đánh tháo ra với M. Léon Daudet hôm trước lại bị bắt.

Vua Ferdinand 1er nước Lỗ

Đã mở di chúc của vua Ferdinand 1er. Một bản di-chúc phụ định bãi hết các khoản nói về của cải để riêng cho hoàng tử Carol. Hoàng-tử sẽ được cái phần của hoàng-tử bằng tiền bạc, và quốc-trái. Vua Ferdinand 1er có để quyền cho quan tổng lý tòa nội-các công bố rằng hoàng-tử Carol phải tuân tất cả các khoản về cái tình thế, do sự tự hoàng-tử bỏ quyền kế nghiệp mà gây nên.

Xe hỏa chở tử cung đã tới Bucarest. Có bắn 101 phát súng. Các quan thị vệ khênh tử cung vào điện. Các quan thượng-thư đứng đón ở trước thềm.

Cuộc hội nghị hạn chế chiến thuyền

Đông-kinh, — Các nơi hải quân Nhật-bản lấy làm không bằng lòng về việc phái bộ Anh đột nhiên khởi hành ở Genève, chỉ thấy gửi thư báo qua cho biết thôi.

Người Anh muốn xin Nhật sửa đổi một phần chương-trình của Nhật gửi cho Anh xét mới rồi.

San-Francisco. — Nhật và Anh ưng lấy số 500.000 tấn làm chuẩn đích để điều đình với nhau. Nay mai lại sẽ điều đình với nhau ở Genève.

A. R I. P.

VIỆC CHIẾN-TRANH Ở VÂN NAM

[illegible] lý phủ, vào khoảng giữa Lục-phong và Ngh-an-ninh-Tebéou. Hai bên không bên nào có thế mạnh hơn bên nào cả.

Nhưng quân chánh-phủ của Hồ-nhược-Ngu, bị đánh tập hậu bởi quân đi hỏa-xa từ Á-mi-châu và từ Yléang tới, quân này do tướng Lý-bình-Dương chỉ-huy, có liên-đội thứ 15 trước đóng ở Á-mi-châu và mấy toán giặc.

Đường hỏa xa bị nghẽn ở chỗ Pouo-Hi (Pou-Tsi), và ở chỗ ấy có mấy nghìn quân giặc đóng, quân ấy sắp theo vào quân của tướng Lý-bình-Dương để cùng khai thế công đánh Vân-nam-phủ.

Từ bấy đến nay, tướng Lý-bình-Dương vẫn chưa đánh Vân-nam phủ. Tướng ấy cũng ưng tạm lui quân xuống Yléang để điều đình trước khi khai chiến. Tướng Hồ-nhược-Ngu cũng hứa sẽ hết sức trù tính cho khỏi xảy ra sự đánh nhau trong phố xá, sợ thành nhà hi tàn hại chăng.

Gia quyến [illegible] hỏa xa ở những nơi nguy-hiểm, đã rút về Vân-nam phủ, kiều-dân Pháp Việt ở đấy vẫn yên.

ARIP.

Thưởng hàm cho các binh sĩ có dự cuộc Âu chiến 1914 - 1918

Ngày 20 Juillet 1927, quan Thống-sứ Groffeuil lại mới ký nghị định thưởng hàm cho các binh sĩ có dự cuộc Âu-chiến 1914-1918 như sau này:

BẮC-GIANG

Chánh cửu phẩm đội trưởng

M. Ng-v-Duyên quán làng Đại-lâm, huyện Lục-Ngạn.

BẮC-NINH

Chánh bát phẩm đội trưởng

M. Đàm-đình-Tôn quán làng Hương mạc huyện Đông-Ngàn.

Chánh cửu phẩm đội trưởng

M. Trần-văn-Vị quán làng Vệ-an, huyện Võ-giang.

HADONG

Tòng thất phẩm đội trưởng

MM. Lưu-đình-Thất quán làng Cần-đó, huyện Thanh-oai; Ng-đắc-Khôi, quán làng Đại-mỗ, phủ Hoài-đức; Lại-văn-O quán làng Đại-Công huyện Phú-xuyên; Ng-công-Đội quán làng Huyền-ky, huyện Thanh-oai; Quách-tuế-Si quán làng Hạ-hồi, phủ Hoài-đức; Ng-văn-Gia quán làng Lát-Phương huyện Phú-Xuyên; Lê-văn-Khuy quán làng Hà-tranh, phủ Ứng-hòa; Ng-văn-Ngu quán làng Kim-mã, huyện Hoàn-long; Tạ-v-Khanh quán làng Gia-phúc, phủ Thường-Tín.

Chánh bát phẩm đội trưởng

MM. Ng-duy-Can, quán làng Sơn-lang, phủ Ứng-hòa; Hoàng-văn-Long, quán làng Yên-thượng, huyện Chương-mỹ; Ng-hữu-Mai, quán làng Mộc-hoàn, phủ Hoài-đức; Trần-hữu-Tròn, quán làng Yên-sở, huyện Đan-phượng.

Tòng bát phẩm đội trưởng

MM. Vũ-Hiền, quán làng Viên-nội, phủ Ứng-hòa; Đặng-v-Bản, quán làng An-duyên sở hạ, huyện Thanh-trì; Lê-v-Bính, quán làng Vĩnh-xuân, huyện Phú-xuyên; Ng-v-Học, quán làng Phương-dực, phủ Thường-tín; Đinh-v-Lang, quán làng Phú-chính, huyện Chương-mỹ; Ng-quang-Hồ, quán làng Thượng-phú, huyện Thanh-oai; Trần-v-Chương, quán làng Mai-động, huyện Hoàn-long; Ng-v-Dự, quán làng Hà-trì, huyện Từ-liêm; Lê-v-Tuyên, quán làng Hoa-tranh, huyện Sơn-lang; Phạm-v-Viên, quán làng Đào-tư, phủ Ứng-hòa; Ng-bá-Chôi, quán làng Phương-mỹ, huyện Thanh-oai; Ng-văn-Lai, quán làng Phúc-khê, huyện Thanh-oai; Nguyễn-quang-Loan, quán làng An-hạ, phủ Hoài-đức; Ng-văn-Phan, quán làng Phượng-bản, huyện Chương-mỹ; Ng- [illegible]

Chánh cửu phẩm đội trưởng

MM. Triệu-văn-Mậu, quán làng Mai động, huyện Hoàn-long; Hoàng-văn-Lục, quán làng Đốc-tín, phủ Mỹ-đức; Bùi-ngọc-Yên, quán làng An-duyệt, phủ Mỹ-đức; Phạm-văn-Ninh, quán làng Lê-xá, phủ Mỹ-phú; Đỗ-gia-Vượng, quán làng Thượng-hội, phủ Hoài-đức; Hoàng-v-Hiên, quán làng Thanh-ang, phủ Mỹ-đức; Ng-văn-Tịnh, quán làng Phương-khê, huyện Chương-mỹ; Ng-văn-Xung, quán làng Thanh-ang, phủ Mỹ-đức; Ng-văn-Thìn, quán làng Vân-chai, phủ Thường tín; Lê-văn-Quyền, quán làng Bích-vỹ, huyện Đan-phượng; Đào-bá-Thọ, quán làng Chương-dương, huyện Thường-phúc; Ng-đăng-Ó, quán làng Thanh-thần, huyện Thanh-oai.

Quan Toàn-quyền tới Huế

Quan Toàn-quyền Varenne, quý phu-nhân, Mlle Migeot là cháu gái ngài, quan phó Toàn-quyền Monguillot, các quan Bride, Trulat, Pourtier, Durand và đại-úy Barrault đã tới Huế ngày thứ sáu hồi 17 giờ 30.

Quan Khâm-sứ Friès, quan Cơ-mật viện trưởng Nguyễn-hữu-Bài, ra Thanh hóa đón quan Toàn quyền, cùng trở về Huế với các ngài. Quan Toàn-quyền có tiếp dân Pháp ở Huế tại phủ Khâm sứ hồi 18 giờ.

CÁC NHÀ DÙNG ĐỒ ẢNH NÊN BIẾT

Vì hiệu bào chế Montès, 54 phố Paul Bert, Hanoi mua nhiều, và mua được rẻ, nên hiệu ấy lại có thể bán được các chất Hyposulfite de Soude, Bisulfite de Soude, Sulfite de Soude, Hydroquinone, và tất cả các thứ dùng vào nghề ảnh, theo giá rất rẻ.

Viết thư mà hỏi giá.

CUỘC SỔ SỐ

của hội Trung-Bắc kỳ tương tế và hội Trung-Bắc kỳ nông công thương tương tế

(LOTERIE DE LA MUTUALITE)

Có 105 vé được trúng giải, chia ra như sau này:

1	vé được	5.000$00
1	»	1.000 00
1	»	500 00
34	»	75 00
34	»	50 00
34	»	25 00

NƠI VÀ NGÀY MỞ SỐ. — Đến 4 Sept. 1927 thì mở số tại tòa Đốc-lý Hanoi

NƠI PHÁT TIỀN NHỮNG VÉ ĐƯỢC TRÚNG GIẢI. — Những vé được trúng giải thì lĩnh bạc tại nhà Đông-Pháp Ngân-hàng, Hanoi

GIÁ BÁN · mỗi vé . . . **1$00**

Có bán vé tại Bản-quán

Các ngài ở xa gửi mua, xin nhớ đính thêm tiền cước Recommandé tính như sau này:

Từ 1 vé đến 10 vé, tiền cước Recommandé : 0$20

Từ 1 vé đến 20 vé, tiền cước Recommandé : 0 80

Xin mua mau, mau, kẻo hết !!!!

VIỆC HANOI

Thời-tiết

7 giờ	28 độ
15 giờ	31 độ

Giá thóc gạo:

Gạo hạng nhất, một tạ	0 50
nhì,	9 40
ba,	8 30
Thóc hạng nhất,	6 10

Giá bạc. — [illegible] 1927, giá bạc ở kho Nhà nước định là 12 f, 95.

Thời giá quốc trái:

Ngày 19 Juillet 1927

3 %	hoàn dân		69 f. 25
3 1/2 %	hoàn dân		93 f 10
4 %	vĩnh viễn	1917	62 f. 30
4 %	»	1918	61 f. 20
6 %	»	1920	89 f. 55
5 %	hoàn dân	1920	89 f. 00
4 %		1925	93 f. 90

Ngày 22 Juillet 1927

3 %	vĩnh-viễn	55 f. 70
5 %	1915-1916	76 f. 70

Quan Toàn-quyền Varenne. — Trong vô-tuyến-điện ngày hôm nay có tin rằng Chánh-phủ Pháp đã nghị lưu quan Alexandre Varenne lại chức Toàn-quyền Đông-dương trong [illegible]

Quan Thống-sứ Rivet. — Quan Thống-sứ Rivet đã biệt thành-phố ta chiều thứ năm, để xuống Haiphong đáp tàu *Songbo* sáng nay đi Fort Bayard rồi sang lĩnh chức thủ hiến đất Quảng-châu-loan.

Đề-phòng cái nạn nước lụt. = Vừa rồi quan quyền thống-sứ Graffeuil đã hiệp ý cùng quan chánh lục lộ Bắc-kỳ, có thông-tư cho các quan công-sứ các tỉnh một tờ thông-tư dài nói về mọi cách-thức phòng vệ đê điều cùng mọi thể lệ phòng-bị trong khi lỡ ra đê vỡ, hiện nay các dân xã về các mạn duyên đê đương theo lệnh ấy mà sắm-sửa mọi cách-thức đề phòng riết lắm.

Sở VEYRENC & Cie ở Đáp-cầu. cần dùng một người thư ký đã có làm việc tại một công-nghệ nào ít ra là hai năm, và phải có bằng sơ-học tốt nghiệp.

Cứ viết thư và sao các giấy má gửi lại không cần phải thân-hành đến xin. 7.076

BÁN ĐẤT

Bản quán muốn chia lô cái khu đất lớn của bản-quán ở Phố Hàng Trống, số 66 bis và 68, đàng sau ra phố nhà Thờ số 39 và 41. Ai muốn mua xin lại bản-quán mà chấm-chước, khi nào có người nhận mua cả các lô rồi, bản-quán mới nhận lời.

Xin lại xem bản-đồ sau đây.

Mua xong giao đất ngay được.

Lại có thể chịu tiền được ít nhiều.

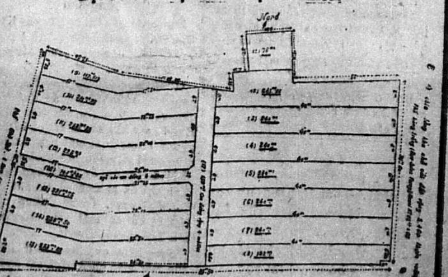

Tòa án Cai trị. — Đến thứ tư 3 août này, hồi 8 giờ sáng, tòa án Cai trị sẽ họp tại tòa Thượng-thẩm, do quan chánh án Prêcu chủ tọa.

Giải thưởng về việc mục-súc. — Vừa rồi ban ủy-viên cử để xét định các giải thưởng về việc mục-súc trong năm 1927, đã họp tại phòng Canh-nông, sau khi xét bàn xong thì định chia ra làm 25 giải thưởng cho các nhà mục-súc về năm nay. Những nhà được giải như sau này:

MM. Ernest Borel 800 đồng; T. Lecomte 750 đồng; Công-ti Borel trồng cà phê 700 đồng; Chouquet 650 đồng; Guyot de Salins 600 đồng; Công-ti khẩn-điền Pháp 550 đồng; Reynaud 500; Verneuil et Graverand 450 đồng; Legros et Naz 400; Guillaume (des Banians) 350 đồng; Guillaume ở Kẻ-sở 300; đồng; Daurelle et Baffeleuf 250 đồng; Girard 200 đồng; Mme Vve Tartarin 200 đồng; MM. Fareras 150 đồng; Gardès ở Hà-giang 150 đồng; Maldan ở Phủ đoan 150 đồng; Léry 125 đồng; Riffon 125 đồng; Moreilon ở Laokay 100 đồng; Công-ti đồn điền ở Gia-sang 100 đồng; Keppler 100 đồng; Rivière 100 đồng: Ng-hữu-Thu tức Sen 100 đồng Ng-hữu-Cự 100 đồng.

Các giải thưởng ấy đều do phòng Canh-nông Bắc-kỳ giao thẳng cho các nhà được thưởng.

Cái án mục [illegible] quan dự-thẩm Giacobbi đã hỏi một người chứng nữa là M. Luigi, là bạn thân của Alexis ở Haiphong mà bản báo đã nói trong số báo trước. M. Luigi có cho Alexis vay một món tiền là 75.000 fr. vì bạn nói có tính làm một việc lợi to lắm mà không đủ vốn. Nghe đâu là việc buôn thuốc-phiện. Các hòm xiểng của Alexis để ở nhà bạn là M. Luigi thì hiện đã cho gắn xi, đem cả lên Hanoi để xét.

Người ta nói Alexis lại còn nợ của một người Khách và một nhà ngân-hàng ở Haiphong một món tiền 7000 bạc, cùng còn nợ nhiều người nữa.

Buổi chiều, quan dự-thẩm lại cho đòi Alexis ra hỏi lại, thì Alexis vẫn còn cứ vơ-vẩn chối rằng xe đi tới đó, bị 2,3 đứa hung đồ ra hành hung.

Sáng hôm qua, quan dự-thẩm lại có hỏi lại Alexis một lần nữa, nhưng [illegible]

CỜ-BẠC

Ma cờ-bạc là một giống ma vô hình vô giạng, làm cho nhiều người ở đời đã mắc phải giống ma ấy thì khó lòng mà gỡ cho ra, ma cờ bạc nó soay bắt người mê theo phải lâm cảnh khốn khó, sui cho lắm gan lắm mưu nhiều kế giắt thân vào những chốn trông gai. Tình cảnh cờ bạc này hiển hiện cho ta trông thấy rõ ràng ở trên màn ảnh rạp Cinéma Palace từ thứ tư 20 đến thứ ba 26 Juillet 1927.

MA TRONG LÀNG — VÀNG CỦA GIẶC

Những phim ảnh này chiếu tại Family Cinéma từ thứ tư 20 đến thứ sáu 22 Juillet 1927.

Cần dùng thầy giáo!

Cần dùng một ông có bằng cơ-thủy để dạy học tại trường « Tư-thục » ở làng Đồng-viên, huyện Tiên-du, tỉnh Bắc-ninh, lương mỗi tháng 20 p.

Hỏi tại phố hàng Ngang, số nhà 42, Hanoi, từ nay đến 31 Juillet 1927.

Mỗi ngày từ 8 giờ sáng đến mười một giờ,

Ai gửi giấy về xin thì không nhận và không giả lời,

7.078 Nay kính-cáo.

Cái hè sồng-sộc nó thì đến đây

Về mùa hè này, các Quí-Bà Quí-Cô, muốn mặc mát, không gì bằng đến hiệu **Nguyễn-Đắc,** *ở số 89, phố hàng Khay* **(Paul Bert)** *Hanoi, mua các thứ hàng* **Saigon** *mới ra kỳ lần này rồi, đủ các màu rất đẹp, rất nhã, rất lịch-sự.*

7.0[illegible]

MẶC TÂY

Qui-khách muốn cho các cô, các cậu bé mặc tây. Xin mời quá-bộ lại hiệu DEMANGE HANOI xem qua. Hiệu ấy mới nhận được rất nhiều quần áo trẻ con, bằng tơ, đủ các màu, kiểu đẹp, giá chỉ từ 2 đồng đến 3 đồng thôi.

Agents d'Annonces en Europe :

L. MAYENCE & Cie

DAVIGNON, BOURDET & Cie, Succrs

9, Rue Tronchet, PARIS

19, 21, 23, Ludgate Hill, LONDRES

Đến ngày 4 septembre 1927. — Cuộc sổ số của hội Tương-tế các người làm việc tại các nhà nông công thương Tây Nam (Loterie de la Mutualité) hoãn lại đến ngày 4 septembre 1927 mới mở số. Tại bản-quán hãy còn bán vé.

Ngạch quan lại. — M. Nguyễn-khánh-Trương tri huyện hạng nhì tòng sự tại phủ Thống-sứ, được phép nghỉ 15 ngày.

M. Trần-văn-Đạt, thừa phái hạng tư ở Hưng-yên, nay đổi về huyện Vụ-bản.

M. Phạm-văn-Mai, thừa phái Vụ-bản, nay đổi đi Hưng-yên.

Chị em với chị em. — Melle Đào-thị-Nhã, xuân xanh 20 tuổi, làm nghề ca-nhi, bị Mlle Thị-Hằng, nhà số 56, đường Khâm-thiên, kiện lừa của thị 26$. Nay sở mật-thám đã bắt được đào Nhã đang ngồi chiều rượu với quan viên nào ở hồng-lâu kia trong ngõ Vạn-thái (Bạch-mai) thì đã điệu về giam xét.

Ỷ thế hành hung. — Ngô-văn-Cau tức Long 27 tuổi, Đàm-văn-Nguyên tức Liên, 22 tuổi, và Lê-văn-Mịch, 26 tuổi, làm phu lục lộ, đánh Mme Ngọc-Thanh, ở Cầu-giấy bị thương, đã phải bắt để xét.

Đi ngoại 10 năm mà còn thế. — Lê-văn-Liễn 27 tuổi, quán làng Yên-khoái, huyện Phú-xuyên tỉnh Hadong ở Liên-mỹ (Hạ [illegible]) đã 12 năm giời rồi, ngày tháng trước, tự nhiên đi mất. Người chủ xét trong nhà thấy thiếu 7 tấm lụa thâm, đáng giá 70 đồng. Nên phát đơn kiện.

Nay đã bắt được tên Liễn giải ra sở mật-thám Hanoi để xét hỏi.

Lường xe đạp. — Về việc tên Phạm-văn-Thiệu tức cả Xướng, 25 tuổi, bán thịt lợn ở chợ Sặt, can tội chứa cái xe đạp tên Lê-đình-Chính thuê lừa của hiệu Trịnh-đình-Lễ phố Huế số 192 mà số báo hôm qua đã nói, thì nay cả Xướng đã phải bắt đem về Hanoi để xử hỏi. Cả xe đạp cũng đưa về sở Mật-thám.

Hờn dỗi quan viên nào thế. — Hôm qua hồi 4 giờ chiều, Ng-thị-Lan 22 tuổi hát ở xóm Khâm-thiên, không biết vì hờn dỗi quan viên nào mà lên hồ Trúc-bạch trẫm mình. Sang [illegible] bờ và nhiều người nom thấy, nên vừa nhúng xuống nước chưa ướt khăn thì đã có người lôi lên. Khi đưa về Cẩm thì ả không khai rõ làm sao mà chán đời đến thế. Hiện đã phó về chốn cũ Khâm-thiên. Tối qua các quan viên đến hỏi thăm tới tấp.

Chẳng lẽ vì tài mà tuyệt nhân nghĩa. — M. Đoàn-Kỳ làm nghề chữa máy ở phố Tràng-thi số 54 thưa người vợ tên là Trịnh-thị-Phan bán hàng gỗ ở ngõ Hội-vũ lấy mất 300$ đồng và quần áo, tư trang đáng giá 2:00 đồng.

CHỈ CÓ MỘT THỨ THÔI

Thuốc đau mắt vàng rất công-hiệu mà quý-khách đã hoan nghênh bấy nay thì ở trên lọ thuốc phải có biên rõ « *COLLYRE JAUNE selon la formule du Dr Casaux* ».

Thuốc cũng vàng, giấy gián lọ cũng vàng mà giấy bọc cũng vàng, các quý khách nên đòi bằng được như thế thì mới khỏi nhầm.

Bán tại hiệu bào-chế:

CHASSAGNE

59, Rue Paul Bert, Hanoi 3002

MUỐN MUA: 1° Phiếu Quốc-Trái Đông-pháp trả giá rất cao.

2° Các thứ quốc trái khác cũng mua cả:

HOÀNG-XUÂN-LAN

56 bis, Henri d'Orléans, Hanoi.

PHÒNG - THĂM - BỆNH

CỦA QUAN

Y-khoa Bác-sĩ **MAURICE LOUBET**

Thương thụ đệ ngũ đẳng Bắc-đẩu bội-tinh. Nguyên chuyên về ngoại-khoa tại bệnh-viện Tunis, Fez, Rabat, Casablanca Port-Said [illegible] Huế.

Ngoại khoa, hộ-sinh, chữa mắt [illegible]

[illegible] bệnh giang mai

[illegible] bệnh buổi sáng 7 giờ đến 9 giờ

— chiều 14 — đến 17 —

KHÁM BỆNH: Giá 3 đồng một lần

XIN GIẤY LÀM-CHỨNG: Giá 1$50

Phòng thăm bệnh tại [illegible]

Giây nói số [illegible]

TẠI NHÀ MAY ĐÈN

Quạt máy hiệu **MARELLI** *kiểu riêng, nhà Annam rất hợp dụng; cánh dài 1 thước.*

Giá...... **104$**

Les misérables

DE VICTOR HUGO

(Suite)

... Après la machine Fieschi, il s'écriait : *Quel dommage que je n'aie pas été blessé ! j'aurais pu faire grâce.* Une autre fois, faisant allusion aux résistances de ses ministres, il écrivait à propos d'un condamné politique qui est une des plus généreuses figures de notre temps : *Sa grâce est accordée, il ne me reste plus qu'à l'obtenir.* Louis-Philippe était doux comme Louis IX et bon comme Henri IV.

Or, pour nous, dans l'histoire où la bonté est la perle rare, qui a été bon passe presque avant qui a été grand.

Louis-Philippe ayant été apprécié sévèrement par les uns, durement peut-être par les autres, il est tout simple qu'un homme, fantôme lui-même aujourd'hui, qui a connu ce roi, vienne déposer pour lui devant l'histoire ; cette déposition, quelle qu'elle soit, est évidemment et avant tout désintéressée ; une épitaphe écrite par un mort est sincère ; une ombre peut consoler une autre ombre ; le partage des mêmes ténèbres donne le droit de louange ; et il est peu à craindre qu'on dise jamais de deux tombeaux dans l'exil : Celui-ci a flatté l'autre.

Lézardes sous la fondation

Au moment où le drame que nous racontons va pénétrer dans l'épaisseur d'un des nuages tragiques qui couvrent les commencements du règne de Louis-Philippe, il ne fallait pas d'équivoque, et il était nécessaire que ce livre s'expliquât sur ce roi.

Louis-Philippe était entré dans l'autorité royale sans violence, sans action directe de sa part, par le fait d'un virement révolutionnaire, évidemment fort distinct du but réel de la révolution, mais dans lequel lui, duc d'Orléans, n'avait aucune initiative personnelle. Il était né prince et se croyait élu roi. Il ne s'était point donné à lui-même ce mandat ; il ne l'avait point pris : on le lui avait offert et il l'avait accepté ; convaincu, à tort certes, mais convaincu que l'offre était selon le droit et que l'acceptation était selon le devoir. De là une possession de bonne foi. Or, nous le disons en toute conscience, Louis-Philippe étant de bonne foi dans sa possession, et la démocratie étant de bonne foi dans son attaque, la quantité d'épouvante qui se dégage des luttes sociales ne charge ni le roi, ni la démocratie. Un choc de principes ressemble à un choc d'éléments. L'océan défend l'eau, l'ouragan défend l'air ; le roi défend la royauté, la démocratie défend le peuple ; le relatif, qui est la monarchie, résiste à l'absolu, qui est la république ; la société saigne sous ce conflit, mais ce qui est sa souffrance aujourd'hui sera plus tard son salut ; et, dans tous les cas, il n'y a point ici à blâmer ceux qui luttent ; un des deux partis évidemment se trompe ; le droit n'est pas, comme le colosse de Rhodes, sur deux rivages à la fois, un pied dans la république, un pied dans la royauté ; il est indivisible, et tout d'un côté ; mais ceux qui se trompent se trompent sincèrement ; un aveugle n'est pas plus un coupable qu'un vendéen n'est un brigand. N'imputons donc qu'à la fatalité des choses ces collisions redoutables. Quelles que soient ces tempêtes, l'irresponsabilité humaine y est mêlée.

Achevons cet exposé.

Le gouvernement de 1830 eut tout de suite la vie dure. Il dut, né d'hier, combattre aujourd'hui.

A peine installé, il sentait déjà partout de vagues mouvements de traction sur l'appareil de juillet encore si fraîchement posé et si peu solide.

La résistance naquit le lendemain ; peut-être même était-elle née la veille.

De mois en mois, l'hostilité grandit, et de sourde devint patente.

La révolution de juillet, peu acceptée hors de France par les rois, nous l'avons dit, avait été en France diversement interprétée.

(A suivre)

Những kẻ khốn-nạn

Xã-hội tiểu-thuyết, của ông Victor Hugo
NGUYỄN-VĂN-VĨNH dịch

(Tiếp theo)

...Sau khi tên *Fieschi* đã đặt máy-nổ ở dọc đường để hành-thích vua, thì vua có phán một câu: *Tiếc thay quả-nhân không bị thương! giả-sử quả-nhân bị thương thì quả-nhân được quyền ân-xá cho kẻ phạm-tội.* Một lần nữa, vua có ý trách quan hình-bộ quá nghiêm, cho nên ngài ngự phê câu sau này, nói về một nhà quốc-sự phạm vào bậc người có lượng trong đương kim thời-đại: *Việc xá người ấy thì trẫm cho rồi, duy trẫm còn phải xin quan hộ-bộ cho trẫm nữa thì xong.* Vua Lô-y Phi-líp hiền-từ như vua Lô-y thứ mười-một, mà khoan-dung như vua An-ri thứ bốn.

Cứ ý tác-giả, trong sử-ký khoan-dung là cái đức hãn hữu, ông nào khoan-dung nên để lên trên những ông lẫm-liệt.

Vua Lô-y Phi-líp, trong các sử-gia, ông thì bài-trích hơi nghiêm, ông thì nhiếc-mắng tàn-tệ, cho nên trước giả đây coi mình cũng như ma rồi, lại nhớ xưa đã có quen-biết vua, cho nên nay cũng đem mấy lời vô giá trị này đến làm chứng trước tòa-án sử-ký. Những lời cung này dẫu nó hay hay nó dở, cũng dám quyết được là lời thành-thực không mong mua-chuộc với ai. Một người đã chết rồi đề bia mộ cho một người chết khác thì thế nào cũng là lời chân-thật. Ma an-ủy cho ma thì được. Hai người cùng ở âm-ti rồi tất được quyền khen-ngợi lẫn nhau, không phải sợ kẻ qua đường nom thấy hai cái mả cùng tại tha-hương, lại nhiếc được rằng: Cái mả này đã nịnh cái mả nọ.

IV

Chân tường nứt dạn

Đương lúc này là cái lúc câu truyện cảm-động mà ta kể trong sách này nó sắp lọt vào trong những áng mây có thảm-dạng nó kéo kín trời hồi sơ-thủy triều vua Lô-y Phi-líp, thì tưởng không nên để điều gì ám nghĩa, vậy thì đem cái chân-tướng ông vua ấy mà tả vào trong sách này, cũng là một việc thiết-yếu vậy.

Ông Lô-y Phi-líp không phải xung-đột mà ngồi được lên ngai vàng, không phải tự mình hành-động lấy việc gì, chỉ chờ có một khi phong-trào cách-mệnh như con nước đổi chiều, đã đành rằng sự đổi chiều đó phân biệt hẳn với cái chính đích của chủ-nghĩa cách-mệnh. Vua bấy giờ còn là *Orléans* quận-công thật không có mưu-toan việc gì để mà chiếm lấy ngôi cả. Vua vốn sinh ra là con dòng cháu dõi, được lên ngôi thì coi mình như là người trúng-tuyển vậy. Ngài cũng không có tự ủy cho mình cái chức-vụ ấy, mà cũng không có chiếm lấy ở đâu. Người ta đem đến hiến ngài thì ngài thâu-nhận lấy, yên trong lòng rằng, yên lòng như thế thì là lầm, nhưng khi ấy ngài yên lòng rằng người ta đem ngôi vua mà hiến ngài là thuận công-lý, mà ngài thâu-nhận lấy là thuận nghĩa-vụ. Bởi vậy cho nên ngài thật lòng mà tức-vị. Ngài thật lòng mà tức-vị, cũng như đảng dân-chủ thật lòng mà công-kích ngài, còn như những sự hoảng-hốt do cuộc cạnh-tranh trong xã-hội mà ra, thì cũng không nặng trách cho vua mà cũng không nặng trách cho đảng dân-chủ. Phàm những chủ nghĩa va phải nhau cũng như là ngũ-hành trong vũ-trụ va phải nhau vậy. Biển thì giữ lấy nước, cơn giông thì giữ lấy trời, vua thì bảo-vực lấy vương-chính, nghĩa dân chủ thì bênh-vực cho quốc-dân. Chính quân-chủ là cái khả đối cưỡng với cái tuyệt-đối là chính dân-chủ. Xã-hội vì cuộc tranh-đoan đó mà phải lưu-huyết, nhưng cái đau ngày nay rồi sau sẽ thành ra cái cơ sinh-tồn. Vả, dẫu thế nào mặc lòng, ở đây ta không nên chê bên nào cả. Trong hai bên tương-cạnh, tất là có một bên trái. Công-lý không có như pho tượng khổng-lồ thành *Rhodes* mà đứng giạng được hai chân sang hai bên bờ sông, công-lý không có để một chân bên dân-chủ một chân bên quân-chủ. Công-lý duy-nhất, bất khả phân-li, đứng bên nào hẳn ra bên ấy. Nhưng mà những kẻ sai lầm, thật lòng mà sai-lầm. Một người đui không có tội mà một người bên đảng *Vendée* không gọi được là một thằng kẻ-cướp. Vậy thời phàm những việc xô-xát dữ dội thế-sự xui nên đó, ta không nên đổ tội cho ai cả. Những cơn ba-đào ấy dẫu là tai-hại đến đâu, cũng nên nói rằng có cái ngô-nghê thật-thà của nhân loại, không nên trách.

Âu là ta kể nốt câu chuyện.

Chính-phủ năm 1830 vừa mới lên trị nước đã gặp ngay những nỗi khó-khăn. Mới ra đời hôm qua, hôm nay đã phải giao-chiến.

Vừa mới yên chỗ, đã thấy bốn bề như ai giằng ai kéo cho đổ cái cỗ máy tháng bảy, nó vừa kê chân chưa vững.

Cầm quyền hôm trước, hôm sau thấy có sức phản đối rồi, có lẽ cuộc phản-đối đã dấm sẵn đâu từ hôm trước nữa.

Cứ mỗi tháng thấy cuộc phản-đối một lớn thế, trước nó còn ngấm-ngầm, sau ra hiển-lộ.

Cuộc cách-mệnh tháng bảy, ở ngoài thì các vua liệt-quốc ít ông công-nhận, ở trong thì quốc-dân cũng có nhiều dị-nghị.

(Còn nữa)

Những hồi từ đầu, đã in thành mười một quyển, một bên chữ Pháp, một bên Quốc-văn, bán giá như sau này:

Phần thứ nhất

Quyển I	223 trang, bán	0$50
» II	203	—	0 44
» III và IV	159	—	0 35
» V và VI	193	—	0 48
» VII và VIII	319	—	0 65

Phần thứ hai

Quyển I	213 trang, bán	0$48
» II và III	237	—	0 60
» IV, V và VI	275	—	0 6[illegible]
» VII và VIII	231	—	0 50

Phần thứ ba: Quyển I, II và III	251 trang, bán		0$55
Quyển IV, V, VI và VII	299	—	0 65

Ở xa tính thêm tiền cước, mỗi quyển . . . . 0$10

Cả mười một quyển gửi làm một gói, tiền cước . . . . 1 [illegible]

Khảo về y-học cũ của ta

Cẩm-nang trích lục

Bệnh thất huyết

(Tiếp theo)

Nội nhân

Nội nhân nghĩa là ngũ chí quá cực âm dương thủy hỏa không điều hòa mà sinh bệnh, (ngũ chí là tâm can tì phế thận)

Kinh hãi mà động huyết là tâm bệnh.

Hờn rồi mà động huyết là can bệnh

Lo sợ mà động huyết là phế bệnh.

Tư tưởng mà động huyết là tì bệnh

Lao quyện mà động huyết, là thận bệnh.

Bệnh nội nhân có âm hư chứng hậu, có dương hư chứng hậu, có chân âm chân dương chứng hậu, có giả âm giả dương chứng hậu. Ta phải biết rằng: âm dương tuy là hai, nhưng dương là căn bản khí âm, âm là căn bản khí dương, âm sinh dương, dương sinh âm, âm dương vốn là một, vậy dương hư thì bổ dương, âm hư thì bổ âm, cái đó đã đành, mà cũng có lúc phải theo khí dương để tiếp dẫn khí âm, theo khí âm để tiếp dẫn khí dương, chứ không câu nệ được.

Chân âm chân dương

[illegible] bên tả thì tàng chân thủy, quả thận bên hữu thì tàng chân hỏa, thủy hỏa hòa bình thì âm dương giao cấu mà vô bệnh, hễ thủy vượng hỏa suy, hoặc hỏa vượng thủy suy, thì âm dương không giao cấu mà sinh bệnh.

Tức như bệnh thổ huyết này, tuy có nhiều cớ nhân, nhưng bệnh căn thì do tự âm hư hỏa động cả, vì âm hư thì thận sung hàn lạnh, long hỏa không có chỗ ẩn nép, bất đắc dĩ mới phù việt lên, âm huyết cũng theo hỏa mà lên mà tiết ra thượng khiếu (mồm). vậy phải dùng quế phụ là hai vị thuần dương, ra nhập bài lục vị là phương tễ thuần âm, (tức là nghĩa trong nước sinh một khí dương) để ôn noãn thận cung, thì long lôi hỏa tự khắc phải giở lại nguồn, nếu do thủy hạc hỏa viêm, thì dùng những bài lục vị để bổ thủy cho ngang với hỏa, bất tất phải khử hỏa mà hỏa tự dung, bất tất phải chỉ huyết mà huyết tự định. đó là huyền bí của ông Trọng-cảnh hơn hai nghìn năm, người sau không thể thêm bớt một chữ nào được.

Hàn nhiệt chứng hậu

Thổ huyết là bởi dương thịnh âm suy, huyết theo khí sung nghịch lên mà tiết ra đằng mồm, thì nên bổ âm ức dương. Còn như người dương khí vốn hư, hoặc nhân cảm hàn, hoặc nhân ăn đồ ăn có chất lạnh, hàn tà lẫn vào huyết phận, làm cho huyết ngưng, không noi theo kinh lạc mà xung nghịch lên, thì trị phải dùng nhiệt tễ, như bài sinh mạch tán gia nhục quế phụ tử sâm thảo đán phục bài lý trung bài bát vị vân vân. Nếu dùng phương tễ lương huyết thì càng thêm hại.

Lời dặn

Chứng hàn thổ thì huyết đen, sắc mặt nhợt nhạt trắng, mạch trầm vi hoặc xích mạch chuyển yếu hơn thốn mạch, hay là mạch tay phải chuyển yếu hơn mạch tay trái, mà thân thể thanh lương.

Thổ huyết không những thuộc nhiệt, hàn mà thổ huyết cũng có, vì rằng hàn tà thuộc âm, vinh huyết cũng thuộc âm cho nên hàn thương vinh cũng là đưa theo khí loại. Những rằng hàn thổ thì huyết đen, mà nhiệt cực kiêm thủy hóa huyết cũng đen, rất khó phân biệt, tất phải tham khảo chứng mạch mới biết được. Đại khái: mạch trì vi thân thể mát là hàn, mạch hồng sác thân thể nóng là nhiệt, hàn thì nên dùng phương tễ ôn bổ, nhiệt thì nên dùng phương tễ thanh lương. phép trị khác nhau xa, chớ nên cẩu thả.

Giả hàn giả nhiệt

Phàm thổ huyết do thận bệnh nhất giai là chứng hậu hạ hàn thượng nhiệt, âm thịnh ở dưới bức dương lên cả, vậy đối chứng cũng phải dùng phương thuật giả tá mà liệu trị, đại khái dùng phương tễ ôn nhiệt để liệu chứng hạ hàn, nhưng trong phương có gia một hai vị hàn dược cho khỏi trở ngại ở thượng tiêu vân vân.

Giả có hai chứng hậu:

1· Hàn tà xâm phạm thận kinh thì bụng dưới đau hoặc không đau miệng nôn hoặc không nôn, mặt đỏ, khát mà uống nước lại không chịu, nguyên thần thức khó chịu, đó là chứng thiếu âm kinh ngoại cảm thương hàn trị nên dùng thang bạch thông làm chủ.

2· Chân âm thất thủ, mệnh môn hỏa suy, bị thủy bức mà xung nghịch lên, làm cho người ta nóng sốt, mặt đỏ ho thở nôn mửa, đó là chứng giả dương, trị nên dùng thang bát vị địa hoàng làm chủ.

Những rằng bệnh thuộc thượng tiêu tích nhiệt, mà thang bạch thông và thang bát vị là hai phương tễ ôn nhiệt, thuốc tất không hợp, vậy khi uống thuốc, trước hãy phải uống một hớp nước tiểu, rồi tống thuốc theo, thì thuốc mới có thể giáng xuống hạ tiêu cho được ôn lý hàn tà cách cự. Nếu điều phục không biết phép, thì nhiệt ngộ nhiệt càng thuốc lại càng nôn, mà bệnh càng thêm nặng, còn những người không suy xét, thấy chứng hậu như trên đã kể, cho là thực nhiệt, mà giết người bằng dược tễ, thì chẳng nói làm gì.

Nội hỏa

Hỏa có âm hỏa có dương hỏa.

Xem ngay như lửa sáng mặt giời mặt giăng khác hẳn lửa sáng ngọn đèn, lửa đốt ở trong lò, khác hẳn lửa chớp điện trong khi mưa gió. Phương chi ngũ chí quá cực, hỏa tính cũng khác, có phân biệt được chữ hỏa, mới làm thuốc được.

Ông Hà-dản theo ngũ vận lục khí soạn bài thử hỏa luận, chú ý tại thanh hỏa giải hỏa, làm cho người đời hiểu lầm, [illegible] làm hỏa môn yếu dược. Ông Đan-khê tuy có xét biết là âm hư hỏa động, nhưng trong phương bổ âm hoàn của ông chế ra, lại trọng dụng chi mẫu hoàng bá, vậy chả cũng là biết mà vẫn lầm ư? Tự khi ông Đông viên soạn bài tì vị luận, ôn dương làm chủ. Ông Dưỡng Quai soạn bài âm dương ngũ hành luận, chủ nghĩa bất ngoại mười hai chữ là (hỏa bất khả dĩ thủy giệt, nhiệt bất khả dĩ hàn công) đó mới thực là gây mối lợi cho người sau, mà tỉnh giấc mơ cho kẻ trước.

(Còn nữa) Phùng-năng-Tĩnh

Tự do diễn đàn

Mấy nỗi thiệt thòi cùng lời thỉnh cầu của ngạch trạm tỉnh Bắc-giang

Xin chính phủ soi xét cho những nỗi thiệt thòi cùng lời thỉnh cầu của ngạch đội trạm, tá dịch, lính trạm, phu trạm chúng tôi như sau này:

1) Lương của đội trạm đã được ít, mà lại phải thuê nhà ở, thì lấy gì mà chi dụng hàng ngày và khi bất-thường.

Vậy xin quan trên tăng lương cho và cho ở một ngăn trong nhà giây thép.

2) Lương của tá dịch mỗi tháng 8p.00 mà lại toàn bằng tem và giấy tín chỉ, thực là thiệt thòi quá. Trên báo chương thường thấy ngạch khác nguyệt bổng 15, 20 đồng trở lên mà vẫn kêu không đủ ăn, huống chi chúng tôi cũng người ấy, gia quyến ấy lấy gì làm đủ ăn được. Vậy xin Quan trên chỉnh-đốn lại ngạch lương trạm chúng tôi, mà phát nguyệt bổng cho Đội trạm hạng dưới ít ra 20 đồng, tá dịch 15 đồng, lính trạm 12 đồng, phu trạm 9p.00, rồi cứ đúng hạn tăng lên, nhưng phát toàn bằng tiền cả.

3) Tá dịch lương đã ít lại phải ứng 10p.00 ra làm két hộ Nhà nước. Khi quan Thanh tra khám nhỡ ít tem và thiếu tiền lại quở, rất là không công bằng.

Vậy xin Quan trên phát cho mỗi trạm, 10p.00 hoặc 20.00 tem và giấy tín chỉ để vào két, bán đến đâu lại gửi mua đến đấy. Ai xâm tiêu một xu dĩ thượng thì cũng cam chịu tội.

4) Nhà trạm là nơi công sở mà không có bàn ghế để làm giấy, Tá dịch nào nhà có sẵn mang đi đã vậy, nếu không, hẳn phải nằm xuống giường mà làm hay sao?

Vậy xin Quan trên phát cho mỗi trạm một cái bàn và một cái ghế để làm giấy hai cái ghế dài để phu trạm và lính trạm trú chân.

5) Công sở nào chả có đồ dùng, nếu không có két thì lấy gì đựng; lettres Recommandées, Echantillons, thư từ, công văn (khi tàu tới mới đến) tiền, tem, tín chỉ, tem phong bì, con dấu hộp mực, các quyển sổ, các giấy xanh v. v.

Vậy xin quan trên phát cho mỗi trạm một cái caisse hay cái tủ để đựng.

6) Đồng hồ và lịch cũng không có, thành thử cứ liệu giờ mà làm giấy, hôm thì mở thùng thư sớm quá, hôm thì nhỡ tàu, tháng thiếu hay thừa cũng không biết.

Vậy xin quan trên phát cho một cái đồng hồ treo tường và mỗi năm cuối tháng décembre phát cho một quyển lịch.

7) Đồ dùng như xi giây gai, mực đóng giấu, nồi nấu xi hết thảy đều không có, công việc làm lấy làm luộm thuộm quá.

Vậy xin quan trên cứ mỗi tháng kỳ lĩnh lương lại phát cho đủ giây gai buộc xắc, xi gắn mực đóng dấu v. v.

8) Nhiều khi người nhà quê muốn gửi gói, thư recommandée đi đâu rất là không tiện, vì trạm không có cân, không có sổ biên nhận.

Vậy xin quan trên phát cho mỗi cái cân và sổ biên nhận.

9) Phàm hàm cứ 40 tuổi mới được. Ví dụ: một người 30 ra làm 10 năm được thưởng, một người 20 tuổi ra làm đến khi 38, 39 nhỡ bị cách, thành ra người làm 10 năm thì được mà người làm việc 18, 19 năm không được thực là không công bằng.

Vậy xin quan trên cứ đủ niên hạn tăng thưởng cho bỏ cái nghị hạn đến 40 đi, mà thưởng cho văn giai là vì việc làm bằng bút mực.

10) Các tá dịch quanh năm chủ nhật không được nghỉ để đi nhà thờ càng là về vấn an cha mẹ, thực là bó chân buộc cẳng quá. Vậy xin quan trên cho phép cứ chủ nhật và kỳ lương được tự do mượn người làm [illegible] đã nói trên.

11) Những tá-dịch nào vì việc riêng muốn thôi thường khó được, mà cứ phải bãi thải thực là thiệt thòi lắm.

Vậy xin quan trên nghĩ cho tá-dịch nào làm việc được 3 năm trở ra nếu vì việc riêng muốn nghỉ cũng cho nghỉ-định từ-dịch như các tổng lý.

12) Nhiều trạm thường có một phu hai tổng. hoặc hai phu chạy bốn tổng như thế thì việc phát thư-từ rất là chậm. vì tổng to địa phận định một ngày một rộng không khắp phải hai ngày, thành hôm sau có công văn hay là giấy tiếp phải đọng lại.

Vậy xin quan trên sức tổng nào chưa có phu trạm phải cắt ngay lấy một người để chạy giấy trong hàng tổng.

13) Lính trạm thì quần áo. nón, xe [illegible] coolis postal không có, có khi đường xa đeo nặng chậm trễ thì giờ.

Vậy xin quan trên phát cho quần áo mặc thường như các lính và áo đi mưa để che xác thơ.

Chúng tôi xem nhà nước thì an xếp đặt mọi việc trong nước từ việc nhỏ chí to, từ nơi Thượng-du đến Trung-châu các việc điều được chu cả, các ngạch tòng sự Nhà nước đều đều được đủ lương vui lòng làm việc.

Duy chỉ còn ngạch trạm chúng tôi bấy còn khuyết điểm lắm, không biết vì có sao mà nhà nước bạc đãi thế? Từ lương bổng chi dụng cứ thiếu thiếu thốn cả.

Từ xưa đến nay cũng lắm bài của các Tá-dịch đăng lên báo chương để thỉnh cầu với chính-phủ mà cũng không thấy công hiệu gì.

Huống chi lời chúng tôi đây, nhưng vì thiệt thòi quá nên phải viết và lời trước là thỉnh cầu với chính-phủ, sau thay mà các bạn đồng sự mà tỏ lời đồng tình cùng các ông ngạch trạm tỉnh Hưng-yên đăng báo ngày 3 juin và ông Vũ-ngọc-Ruyễn đăng báo ngày 1er Juillet, những nỗi thiệt thòi cùng lời thỉnh cầu chúng tôi nói trên này là xác đáng cả.

Thân-văn-Sĩ (Bắc-giang)

AI LÀ NGƯỜI BẮC KỲ
CŨNG CẦN PHẢI BIẾT!

Một quyển sách có 3 đạo nghị-định của quan Thống-sứ Bắc-kỳ:

1° *Ngạch thuế-thân ở Bắc-kỳ sửa đổi lại.*

2° *Việc khẩn đất ở miền trung-du và thượng-du Bắc-kỳ.*

3° *Ngạch thuế điền-thổ sửa đổi lại.*

Mỗi quyển . . . . . 0$15
Tiền cước thường . . 0,0[illegible]
Tiền cước Recommandé thêm . . . . . 0,[illegible]

Thư và mandat gửi cho:
M. Lê-[illegible]-Ô
61-63, Rue du C[illegible]
HANOI

TẬP DỊCH PHÁP-VĂN

Pensées de Napoléon

(Suite)

Une puissance supérieure me pousse à un but que j'ignore, tant qu'il ne sera pas atteint, je serai invulnérable, inébranlable; dès que je ne lui serai plus nécessaire, une mouche suffira pour me renverser.

⁂

Les gens qui hésitent ne réussissent guère.

⁂

L'homme n'est qu'un animal plus parfait que les autres et qui raisonne mieux.

⁂

L'homme n'obéit presque jamais à son caractère, il cède au transport et se laisse emporter par la passion.

⁂

Bien analysée, la liberté politique est une fable convenue, imaginée par les gouvernants pour endormir les gouvernés.

⁂

Quand on veut se mêler de gouverner, il faut savoir payer de sa personne; il faut savoir se laisser assassiner.

⁂

Pour être conquérant avec succès, il faut être féroce.

⁂

Il faut disgrâcier ceux qu'on ne peut plus récompenser.

⁂

La France est le pays où les chefs ont le moins d'influence; s'appuyer sur eux, c'est bâtir sur le sable. On ne fait de grandes choses qu'en s'appuyant sur les Masses.

⁂

Les honnêtes gens sont si tranquilles, les fripons sont si alertes qu'il faut bien employer souvent ceux-ci.

⁂

Mettez un fripon en vue, il agira comme un honnête homme.

⁂

Les révolutions détruisent tout instantanément, et ne reconstruisent qu'à l'aide du temps.

(A suivre)

Napoléon

Tư-tưởng Nã-phá luân

(Tiếp theo)

Một cái mãnh lực tối cao nó đun - đẩy ta đến một cái mục đích mà không biết; hễ cái mục-đích ấy chưa đạt được, thì ta thật là vô địch, bất đoạt, hễ khi ta đã không cần cho mục-đích ấy nữa, thì chỉ một con mồi, là đủ đánh đổ ta

⁂

Những người do - dự chẳng mấy khi làm được thành công.

⁂

Người ta chẳng qua là một vật hoàn toàn hơn các giống vật khác và biết suy-lý hơn đấy thôi.

⁂

Người ta hầu không mấy khi biết vâng theo cái bản tính của mình, cứ để cái khuynh-hướng của mình, và để cho cái lòng thị-dục nó cám dỗ được mình

⁂

Đem phân-tách nghĩa cho kỹ ra, thì cái sự tự-do về đường chính trị là một câu ngụ-ngôn [illegible] đặt sẵn, do kẻ cầm quyền tưởng tượng ra để bỏ bùa mê những kẻ trị-hạ.

⁂

Khi người ta muốn dây vào việc chính-trị thì phải biết thí-xã tính mạnh mình, phải biết liều mình cho người thính.

⁂

Muốn nên người chiếm-lược thành-công. phải là người tàn-bạo mới được.

⁂

Phải thải những người mình không thể gia ân được nữa.

⁂

Ở nước Pháp những người lĩnh-tụ không có thế lực mấy; dựa vào bọn lĩnh-tụ để làm việc gì thật là xây lầu trên bãi cát, Làm những việc đại-sự tất phải dựa vào bọn chúng dân mới được.

⁂

Người lương-thiện thì bình tĩnh, kẻ gian giảo thì hay náo nhiệt, thế mà nhiều khi phải dùng kẻ quỉ quyệt kia.

⁂

Cho một đứa gian-giảo được vinh dự thì nó hành động y như người lương thiện vậy,

⁂

Những cuộc cách-mịnh phá hoại hết thảy mọi sự tung hoành khắc, khi kiến thiết lại thì lại phải nhờ thời giờ lâu dài mới được.

(Còn nữa)

Đông-Lĩnh, Dương-phượng-Dực

Dư luận Nam-kỳ

Cái gốc hạnh-phúc hòa-bình của loài người

Bài này nguyên-văn đăng trong tờ Thời-Báo Tàu lời lẽ xác đáng ý vị sâu-xa, có nhiều điều thích-hợp với cái tình-trạng xã-hội ta, vậy xin trích dịch đăng ra sau đây để độc-giả cùng lãm.

Ở trên thế-giới này mà muốn ngăn ngừa cái họa cạnh-tranh thê thảm, giữ gìn cái phước hòa-bình, chơn chính tất phải hô-hào các dân tộc trong thế giới, đâu đó đều tỉnh-ngộ, cố thực-hành cho được cái chủ-nghĩa «tiết-dục lao công» nghĩa là bớt lòng dục vọng, chăm công việc làm, đó tức là cái gốc nẩy nở ra cái hạnh phước hòa bình của nhân loại. Nếu không thế thì cái họa sanh-kế cách-mạng về xã hội, cái họa kinh-tế chiến-tranh về quốc-tế, e mỗi ngày mỗi diễn thêm kịch liệt, mà cái phước hòa bình của nhân-loại, không bao giờ thực hiện ra được.

Từ lúc cuộc chiến-tranh Âu-châu đã liễu kết, người trong thế-giới phàm ai thích sự hòa-bình đều lấy sự bài trừ cường quyền, hạn-chế võ lực làm cái căn-bản để trừ cái thảm họa chiến-tranh.

Nhưng có biết đâu rằng cái phương nhổ gốc lấp nguồn là ở cái lòng tự biết tình [illegible] đều biết lao công tiết dục. Nên giáo-dục [illegible] vạn nước, biết lấy đó làm trung tâm, thì cuộc hòa bình của thế giới có thể giữ được. Về lẽ ấy ta thiệt đã suy xét kỹ càng, cho nên mới nói quyết rằng cái phước hòa bình của loài người là ở đó.

Về cách lao-công, người ta chia ra làm hai thứ: Một là lao tâm, hai là lao-lực.

Sự sinh-hoạt của loài người vì có chia cái công dụng ra như thế nên mới đều được thỏa lòng dục vọng, bằng không thì sẽ thấy khốn nạn ngay. Ví như cái thân của một người có tâm linh để giữ sự tri-giác, có chi-thể để theo sự vận-động, hai sự đó có đều đủ thì người mới được kiện toàn, nếu có một cái gì thiếu, thì thành ra một kẻ tàn phế ngay; cho nên tâm linh và chi thể cũng là cái yếu tố sinh tồn của cá nhơn không thể để cho thiếu sót được. Hợp nhiều cá-nhân thành ra một xã-hội, người lao tâm, kẻ lao-lực, đều là phần tử gây dựng nên xã-hội cả, đã không thể thiếu được phần nào thì lại càng nên có so bì hơn kém,

Vì ở trên thế giới này, không kể là người về bậc nào, xung quanh ngoài cái thân mình, không có lúc nào là không tiếp xúc với phần người lao-lực, vì sự sinh-hoạt không thể không được vậy, hoặc khiến có kẻ lấy sự vẻ vang sung sướng của mình đối với sự nghèo hèn, khổ nhục của người, coi là cái lẽ đương nhiên, không hề có chút động lòng, nhưng hoặc cũng có người lấy đó làm không quan tâm, đó là do ở cái lương-tâm của cá nhân còn, hay mất thế nào đó mà thôi. Song cái lòng biết thương xót, biết phải trái, người ta ai cũng đều có: đã có cái lòng ấy mà đối với sự thiệt, không sẵn lấy cách chi để giải quyết thì đối với lòng mình phỏng có yên không? Một bậc vĩ nhân đời gần đây là ông Tolstoy lấy là giai cấp quí tộc ở nước Nga, địa-vị vẫn vào trong lao-động giới ngày ngày cùng bọn ấy làm bạn, và lại tự làm các việc công-tác, đối với cách sinh-hoạt về lao lực ông cho là một cái nghiệp thần-thánh không gì bằng.

Tuy vậy mà người đời cứ quen những điều quan hệ do cái chế độ quá chủ sinh ra, đối với kẻ lao tâm thì tôn làm thượng phẩm, mà đối với kẻ lao-lực thì rẻ rúng không coi vào đâu, đã hầu thành ra một cái định luật không sao phá được, chế độ ở Đông-phương ta lại càng tệ hơn nữa. Vậy ta phải nên trừ ngay cái tệ ấy, về cái đẳng cấp vô hình thì lấy cái phương-pháp giáo-dục mà hóa trừ, còn về sự hạn lực hữu hình thì lấy cái năng lực chánh-trị mà điều-tễ.

Phàm người ta đã đến tuổi thanh-niên tất phải có công việc làm, hoặc dùng trí lực để giúp sự nghĩ, hoặc dùng thể-lực để giúp sự làm. Về các thời gian và sự thù-báo trong công việc làm, nên lấy bình-đẳng làm mục thước, còn phần hơn kém thì cho là cái lẽ ngoài.

Nếu có vì sự thế bó buộc, không thể làm cho tề nhứt (tày bằng) tày bằng ngay được, nhưng cũng không nên để cách quá xa, mà khiến cho một bên phải có điều khó chịu. Hiện nay cái phong-trào bãi công phát sanh ra ở các nơi trong thế-giới mỗi ngày mỗi lan [illegible], cái mối giằng giữ nhau phần nhiều chỉ do bởi cái vấn đề «giờ làm» và «tiền công». Nếu chánh phủ các nước và các nhà tư bổn lấy cái quan niệm chính nghĩa, làm cách xử trí công bình, thì những sự rắc rối như thế có thể không xảy ra nữa. Sau nữa lại vì cái lòng muốn tăng tiến về trí-thức và đạo đức cho những kẻ lao lực, đặt ra những nơi *thông tục giáo dục dưỡng thành*, khiến cho ngoài giờ làm lại có thể theo học được, mà cái giờ theo học tính góp cả vào trong cái khoảng giờ làm.

Nói ngay như ở nước ta đây, sự giáo dục còn ấu-trĩ cái trình độ giáo-dục phổ cập còn quá xa, cái số người chưa từng được chịu ơn khai hóa mười phần còn đến chín phần hơn. Cái bọn người hắc ám đại đa số ấy không những không phát triển được cái tinh-thần dân trí, lại có nguy biến lớn cho cuộc sanh tồn của quốc-gia. Vậy ta mong về chánh-phủ và các nhà có trí-thức có thế-lực nên đã lấy dân trí dân đức làm trọng, thì tưởng nên xét rõ cái khuyết điểm đó mà bổ cứu mới là hiệp vậy.

Còn một lẽ nữa là đối với những hạng người không có nghề gì mà được ăn, trừ những hạng lão ấu tàn phế ra, đều phải nên có cách chế hạng cả.

Một nhà văn-hào nước Anh là ông Ruskin đã nói: «Người đời không làm việc thì không nên cho ăn» điều đó thực là chí lý, vì những hạng ấy chỉ là sâu mọt phá thực của xã-hội, xã hội nào mà nhiều những kẻ đó thì xã-hội ấy sẽ thấy khốn quẫn ngay. Nếu theo cái phương pháp như trên đã kể là tôn trọng quyền lợi và mở mang sự giáo dục cho kẻ lao lực, theo đó mà mở mang ra các công nghệ, trước là để dung nạp cái số người thừa, sau là để cho cái số dân tự biết yên nghề mà vui lòng làm nghề vậy.

Về cách lao công, đã giải thuyết ra trên đó rồi, sau đây sẽ xin nói về tiết dục. Tiết dục cũng có hai nghĩa «tương đối» và «tuyệt đối». Nguyên lai cái dục vọng của người đời, theo sinh lý mà xem xét, có cái không cần.

Sự ăn, sự mặc, sự ở, sự đi, là việc rất cần, còn như các sự uống rượu, đánh bạc và dâm dục đều là những sự không cần cả. Vậy đối với những sự cần nên phải có phần cung cấp tương đương, còn đối với những sự không cần, phải nên ra sức tuyệt đối mà bài xích. Điều đó cốt ở nền giáo dục được lương hảo và phổ cập, khiến cho cá nhân đều có được cái sức hành vi tự động về kinh tế, nhưng cũng phải nhờ cái năng lực tự trị để bó buộc và giữ gìn, tức như sự hạn chế lương thực ở trong thời kỳ chiến tranh vừa qua và Âu-châu đương tiến hành đó. Vì ở trong xã-hội mà có một phần người cực dục cùng xa, thì cái ảnh hưởng có thể làm tiêu diệt quyền lợi sinh tồn của một phần người khác mà khiến cho phải hãm vào đường cùng.

Muốn cho trừ được cái tệ ấy tất phải có cái phương pháp hạn chế nhứt định để chia nhau cho được ngăn đều mà đối với cái lưu tệ ăn chơi xa xỉ ở xứ ta bây giờ, càng phải có cách bài trừ tuyệt đối vậy.

Nói tóm lại thiệt hành chủ nghĩa lao công, cốt để chia đều sự gánh vác thiệt hành chủ nghĩa tiết dục, cốt để chia đều phần hưởng chịu, hai điều đó phải theo nhau mà làm, có thể thì loài người ở với nhau mới có thể đều dùng hết tài lực của mình phát huy cái tinh thần giúp đỡ để mưu đồ cái phước lợi lớn lao. Ấy cái gốc hạnh phước hòa bình của nhơn loại là ở chỗ đó, vậy chẳng hay cái gốc ấy có nẩy nở được nên cái hoa thơm quả đẹp ở trong cái đời này chăng?

(Công luận báo)

NHỮNG LỜI RAO VẶT

(Les Petites Annonces classées du T. B. T. V.)

MỖI DÒNG CHỮ 0$10 MỘT LẦN

[illegible] chục thứ gì. Thật rất dễ tìm mà giá đăng vào mục này lại rẻ liền.

Giá tính cứ 0 p. 10 một dòng, các ngài chỉ mất độ 2, 3 hào cũng có thể đăng báo được. Không những thế lại còn tiện cho ngài nào cần mua-bán thứ gì, cứ xem lời rao vặt, đã chia ra từng mục, thật tiện mọi đường.

Giá 0 p. 10 một dòng, là tính cho các ngài không mua báo năm-niên, còn ngài nào mua báo năm-niên, khi nào muốn đăng vào mục rao hàng này, thì xin gửi cho bản-quán cái giấy mua báo, bản-quán xin tính rẻ xuống 0 p. 08 một dòng

B. O.

Nhà đất bán
(Immeubles à vendre)

Muốn bán một miếng đất linh 200 m2 ở Bạch-mai giá rất rẻ.

Muốn bán hai cái nhà gạch ở làng Bạch-mai. Một cái hai gian một lối đi, một cái một gian một lối đi. Hai cái nhà ấy cái nào cũng có hai lớp, bể, bếp và chuồng tiêu. Giá một cái 1.500$00 và một cái 800$00.

Hỏi tại số 68, phố hàng Trống, Hanoi, sáng từ 7 giờ đến 11 giờ, chiều từ 2 giờ đến 6 giờ. 5.742

Đồn-điền, ruộng, trại
(Concession, rizières, propriétés rurales)

MUỐN BÁN:

Một cái trại tư, ở trong thành-phố Hà-đông, gần chợ, rất sầm-uất mát-mẻ: Có một cái lâu-đài thật đẹp, một cái vườn hoa-quả tươi tốt, một khu ruộng nhỏ; rất xứng cho một nhà đại-phú Annam hay Khách. Mua cả hay mua từng lô cũng được. Hỏi ông Grenès, 3 B Jauréguiberry, Hanoi. 7028

Xe ô-tô
(Automobiles)

Bán một cái auto mới Amilcar grand Sport 2 places 1000 p. lấy mau trước ngày 12 Août.

58, Blockauss-Nord (cạnh Trường học Yên-phụ). 7.079

Muốn mua:
(On achète:)

Muốn mua tủ gương đựng quần-áo tủ kính đựng sách vở, bàn giấy. Giá rẻ. Hỏi tại nhà-báo, 5.891

Sách vở
(Livres)

Muốn mua một pho tự-vị cũ «NOUVEAU LAROUSSE *Illustré*. Đủng 7 quyển một pho Hỏi tại số 20, Phố Tiên-Tsin, Hanoi. 5.767

Muốn mua một «collection Đăng-cổ tùng-báo.» Ai muốn bán hỏi tại nhà báo. 5.892

Lặt vặt
(Divers)

Muốn đổi các thứ tem Đông-pháp lấy tem các nước. Ai có hỏi tại bản-quán 5.808

Giới thiệu cùng các ngài dùng than cám.

Ngài nào muốn dùng thứ than cám hạng tốt để nung vôi, gạch và ngói nên đến hiệu FOC-VO-HING ở Hôngay chủ nhân là THIL-CHAC-LAM mà mua, thì được thứ than thật tốt, đốt cháy hơn các thứ than mua ở ngoài, vì hiệu ấy trưng được ở sở mỏ than Hôngay ra bán, để nguyên chất, không có pha lẫn đất cát chi cả và bán giá rất hạ, các ngài thử đến đấy mua một lần mà xem thì sẽ biết cái lời tôi nói thật không sai. 7.077

Số 179

TÂY-DU

Tôn-hành-giả đợi mãi nóng ruột, liền nói rằng:

Các ông vào nói hộ tôi, kẻo chậm ra thì sẽ nguy cho tính mệnh sư-phụ tôi mất!

Chúa thần nói:

Chúng tôi không dám nói. Đức Bồ-tát ngài đã dặn, cứ đợi ngài ra sẽ hay.

Tôn-hành-giả nóng tính không đợi được, liền xông sộc chạy ngay vào, chư thần kéo lại không được. Ở xa trông thấy đức Bồ-tát ngồi một mình ở trong rừng trúc, ngồi bệt xuống đất, không đội mũ anh-lạc, không mặc áo lam-bào, chỉ mặc một cái áo mỏng dính mình, và bận một cái quần gấm, đi chân không, tay cầm con cương đao, đang lột cật trúc.

Tôn-hành-giả không nín được liền kêu to lên rằng:

Đức Bồ-tát! Đệ-tử là Tôn-ngộ-không, chí tâm đến chầu lễ, vì sư-phụ tôi gặp nạn, nên phải đến chầu để hỏi cho biết gốc tích con yêu quái ở Thông-thiên-hà là thế nào.

Đức Bồ-tát nói:

Nhà ngươi hãy cứ lui ra ngoài, chờ ta sẽ ra ngay.

Tôn-hành-giả lại phải quay ra, nói với chúa-thần rằng:

Đức Bồ-tát hôm nay lại bận thu xếp việc nhà hẳn, sao không ngồi ở trên tòa-sen, lại không trang sức, ngồi ở trong rừng mà lột vỏ trúc để làm cái gì thế?

Các thần nói:

Chúng tôi không biết. Sớm nay ngài ra khỏi động, chưa từng có trang thức chi cả, rồi đi vào trong rừng, chỉ bảo chúng tôi cứ ở đây để đón tiếp Đại-thánh, tất là đại-thánh có việc chi đây.

Tôn-hành-giả đợi độ một chốc, thấy Bồ-tát tay xách một cái dỏ bằng trúc tía ở trong rừng đi ra và nói rằng:

Ngộ-không, ta sẽ cùng nhà ngươi đi cứu Đường tăng.

Tôn-hành-giả vội-vàng quì xuống nói:

Đệ tử không dám giục, hãy xin đức Bồ-tát mặc áo lên ngồi tòa sen.

Đức Bồ-tát nói:

Không cần phải mặc áo nữa, thôi đi mau!

Đức Bồ-tát nói xong, quay lại dặn các thần, rồi lập tức cỡi mây bay thẳng lên trên không mà đi Đại-thánh cũng cỡi mây bay theo sau, chỉ trong chốc lát đã đến địa phận Thông-thiên-hà rồi.

Bát-giới và Sa-tăng trông thấy bảo nhau rằng:

Gớm, sư-huynh đến Nam hải, cứ ăng hay nóng nảy kêu gào thế nào, đã cố mời được đức Bồ-tát chưa chải chuốt và chưa trang sức gì cả mà đem đến kia.

Nói chưa rứt lời, thì đức Bồ-tát đã đến bờ sông.

Hai người vái chào xong, Đức Bồ-tát liền cởi ra một cái dây tơ buộc xiêm, đem buộc vào cái dỏ. Rồi cầm lấy đầu dây, cỡi mây, bay lên lưng chừng, thả cái dỏ xuống dưới sông. Tay nắm lấy đầu dây miệng niệm câu: «Chết đi, sống ở! Chết đi, sống ở!» Niệm đi niệm lại bảy lượt, rồi nâng cái dỏ lên, thì thấy ở trong dỏ lấp lánh có một con cá vàng, đang đảo mắt và cựa vảy.

Đức Bồ-tát liền gọi:

Ngộ-không! mau mau xuống nước mà cứu lấy sư-phụ nhà ngươi lên!

Tôn-hành-giả nói:

Chưa bắt được con yêu quái, thì làm nào mà cứu được sư-phụ tôi lên.

Bồ-tát nói:

Ấy nó đã ở trong cái dỏ ấy rồi!

Bát-giới và Sa-tăng vội hỏi rằng:

Con cá vàng ấy làm sao lại có được cái thần-thông ấy?

Đức Bồ-tát nói:

Nó vốn là một con cá vàng lớn nuôi ở trong ao sen của ta, mỗi ngày nó cứ nghểnh đầu lên mà nghe ta giảng kinh, rồi tu-luyện thành được cái thần-thông ấy, còn như cái dùi đồng chín răng kia, nguyên là một cái gốc cây hàm diễm, nó dùng phép mà luyện thành ra binh-khí. Không ngờ một ngày kia vì nước trào ở bể dâng lên, nó liền theo nước trào chạy ra ở đây. Sớm nay ta ra tựa bao lơn xem hoa, không thấy nó nổi lên chào lạy, lấy con ngón tay chỉ vào ngấn bàn tay mà tính, mới biết là nó đã thành tinh ở đây rồi, mà hãm hại sư-phụ nhà ngươi, nên ta không kịp chải chuốt, vội vận phép thần thông và đan một cái dỏ trúc để đem đến đây bắt nó.

Tôn-hành-giả nói:

Đức Bồ-tát đã có phép thần-thông như thế, xin hãy rón chờ lại một lát đã, để tôi đi gọi mọi người ở trong Trần-gia-trang lại đây, để cho họ được trông thấy mặt Bồ-tát, một là để tạ lại cái ân sâu, hai là để nói cho họ biết việc bắt con yêu quái ấy, như vậy lại càng khiến cho kẻ phàm trần đều phải tin lòng mà cúng dường vậy.

Đức Bồ-tát nói:

Được, nhà ngươi nên mau mau đi gọi họ lại đây.

Tức thì Bát-giới và Sa-tăng cùng chạy thẳng một mạch đến Trần-gia-trang, rồi gọi ồn lên rằng:

Mau mau ra cả bờ sông mà xem đức Quan-âm bồ-tát sống! Mau mau ra cả bờ sông mà xem đức Quan-âm bồ-tát sống!

Người trong trang thấy gọi, hết thảy già trẻ giai gái, đều xô nhau chạy ra bờ sông, không quản chi bùn lầy, đều quì xuống mà dập đầu lễ bái. Trong đám đông người ấy, có người vẽ khéo, lại vẽ truyền thần một bức tượng *Đức Quan-âm mang dỏ cá.*

Lúc ấy đức Bồ-tát lại trở về Nam-hải ngay, còn Bát-giới và Sa-tăng thì chia đường xuống dưới đáy nước, đến thẳng nhà con thủy-ngoan để tìm sư-phụ. Vào đến nơi thấy bao nhiêu các giống thủy-quái ngư-tinh đều đã bị chết nát ra cả, rồi vào thẳng hậu cung, mở cái hòm đá ra, cõng Đường-tăng lên bờ, cùng mọi người ra mắt.

Anh em ông cụ họ Trần nói:

Vì ngài không nghe lời chúng tôi khuyên mời ở lại, nên mới phải chịu khổ như thế.

Tôn-hành-giả nói:

Thôi đừng nói đến việc ấy làm chi nữa. Chỉ nên mừng là nhà các ngươi từ sang năm trở đi, không phải tế lễ vị đại-vương ấy nữa nhé; đã trừ được cái gốc hại ấy rồi, thì không phải lo thiệt hại nữa. Cụ Trần! bây giờ xin phiền cụ, mau mau đi tìm cho một chiếc thuyền, để đưa thầy trò tôi sang qua sông.

Trần-Thanh nói:

Xin có, xin có. Sẽ xin lấy ván đóng thuyền ngay.

Mọi người trong thôn trang nghe nói, đều thi nhau vui lòng thí xả, người thì nói để tôi xin mua mui che, người thì nói để tôi xin biện bơi chèo, người thì nói để tôi xin sắm dây thừng buộc, người thì nói để tôi xin đi thuê thủy-thủ.

Chính đang lúc ai nấy ở trên bờ sông bàn nói ồn-ào, thì bỗng nghe thấy ở giữa sông có tiếng gọi:

Ông Tôn đại-thánh ơi! không cần phải đóng thuyền, làm cho tốn kém tiền của nhà người ta, để tôi xin đưa thầy trò ngài sang qua sông.

Mọi người nghe tiếng gọi, đều sợ hãi quá.

Một chốc thấy ở trong nước nổi lên là là một con quái nom rất ghê, nhìn xem thì là một con giải đầu sà si, mai mốc thếch, coi chừng sống đã lâu năm,

(Còn nữa)

ĐỒNG-HỒ
ĐEO TAY
BỌC VÀNG
Máy mỏ neo,
15 chân-kính
Mặt và kim
có chất dạ-quang
BẢO-HÀNH 20 NĂM
Giá......... 11 $ 50
BÁN TẠI HIỆU:
A. PERROUD (Nhà xanh)
39, Phố Paul Bert, — HANOI
3011

SÁN-NHIÊN-ĐÀ
18, Ngõ Mã-Mây — Hanoi

Tối thứ bảy 23 Juillet 1927
Đặc biệt. Thu cả tiền
Chèo cải-lương
NHẤT THỈ QUÁN SONG ĐIỆU

Sự tích rất kỳ khôi. Vui từ đầu đến cuối. Có nhiều giọng hát điệu ca rất êm đềm vui tai lạ thường.

Có các cô đầu mới đóng những vai chính trong vở cải-lương này.

Lần sơ-diễn được các liệt quý chiếu cố rất đông thật là bản-ban rất hân hạnh.

Tối chủ nhật 24 Juillet 1927
CHIÊU-QUÂN CỐNG HỒ

Các quý-khách xem chuyện «Song Phượng kỳ duyên» cũng biết rằng vui nhất và thảm nhất là chỗ Chiêu-quân cống Hồ. Các vai chính xin cắt toàn vai đích-đáng. Vai Mao-diên-Thọ tả rất khéo và rất buồn cười.

Tối thứ hai 25 Juillet 1927
KỸ NỮ VÔ TÌNH

Sự tích một ả hồng-lâu vì vô tình không biết kẻ dở người hay, chỉ trong quý đồng tiền hơn cả. Xem tích này ai có tính ham chơi có thể thay đổi được tấm lòng, vì thời đại nào những kẻ ham tiền vẫn nhiều hơn cả.

昌 Hoàng-Quang-Thiện 進
BIJOUTIER
CERTIFICAT D'ART DÉCORATIF
91, Rue des Changeurs, Hanoi
Nhà làm đồ vàng, bạc rất khéo và cẩn thận.

子獅泰金號正
茶名
KAM-TAI
Marchand de thé de Chine

Bản-hiệu mới có các thứ chè Chính-sơn và đầu-xuân mới sang như sau này: Chè Kim-thái, chè Công-thái, chè Lâm-mậu, chè Như-ý, chè Tam-hỷ, chè Ngũ-phúc, chè Long-thái, chè Thiên-thái, chè Tam-nguyên, chè Minh-thái, chè Kim-mậu, chè Tân-thái, và chè Tô-huỳnh hoa nhài, vân vân, giá bán phải chăng, hàng nào tiền ấy để các ngài mua khỏi phải mặc cả. Khi liệt-quý mua nên nhận kỹ hiệu con Sư-tử ấy là thực chè của bản-hiệu tự chế, và các ngài mua bất-luận ít nhiều chúng tôi xin hoan-nghênh đưa ý.

KIM-THÁI
Nº 3, Rue des Cantonnais
HANOI

NHÀ BA-CHUÔNG
TỨC LÀ HIỆU BÀO-CHẾ MONTÈS
54, Phố Paul-Bert, Hanoi

Muốn chữa khỏi các bệnh về đường tiểu-tiện thì nên dùng thuốc:
ABLENNOL
là thứ thuốc chữa bệnh lậu rất thần hiệu.
Chế toàn bằng chất: Santalol
chất: Salol
và chất: Urotropine
Giá 1$30 một hộp

Dépuratif Ribal
Thuốc tẩy huyết và tiêu độc

Thuốc này rất hiệu, rất có tiếng, nên thành ra một thứ thuốc rất quý. Dùng trị bệnh ngoài da rất hiệu.
Giá tiền: 1$30

Pommade Ribal
Làm cho đỡ đau, trừ trùng-độc, làm cho lên da, dùng để trị các bệnh lở, và các bệnh ngoài da. Thuốc ấy dùng phụ vào với thuốc Dépuratif Ribal.
Giá tiền: 0$80
BÁN TẠI HIỆU BÀO-CHẾ
L. BLANC
31, phố Paul-Bert, Hanoi
3003

BÁ CÁO VIỆC RIÊNG

Cha tôi là ông Hà-ngọc-Tân người ở tỉnh Nam định, bác tôi là ông Tấn, chú tôi là ông Phung, nghe nói đâu nhà bác tôi trước có làm việc quan chân Thông-ký chi đó, lúc trước cha tôi theo quan-Pháp-thương-mại, lên ở xứ Tran-ninh này (tỉnh Xiengkhouang) gá duyên cùng mẹ tôi là người bản xứ, sanh hạ được ba người con, hai gái, một trai. Tôi là cả em kế tôi (con trai) tên là Phúc, em út chúng tôi là con gái.

Đến năm 1911, cha chúng tôi bất hạnh mất lộc tại Lat-Houn (Xiengkhouang) qua năm 1915, chú tôi lên đem hài cốt của cha chúng tôi về. Lúc bấy giờ thì chúng tôi hãy còn nhỏ, dại cả, nên quyến luyến theo mẹ, chẳng biết theo chú về quê sở. Thì chú chúng tôi chỉ bắt em trai tôi về Bắc-kỳ mà thôi. Còn hai chị em tôi thì nương náu ở theo quê mẹ. Cách mấy tháng chú tôi và em tôi trở về Annam thì mẹ chúng tôi cũng tị trần, chúng tôi ở với cậu từ bấy đến giờ. Nay đã lớn khôn, nghĩ tình cù lao cốt nhục, muốn tìm biết cội-rễ, để viết thơ thăm viếng cho khỏi trái đạo làm con.

Vậy quý ông quý bà có rõ biết căn nguyên, thì làm ơn viết thơ mách bảo cho tôi, thiệt là kết cỏ ngậm vành nghìn năm không dám phụ.

Xin viết thơ ngay cho tôi, tôi sẽ viết thơ tạ ơn và xin hoàn tiền phí tổn.

Tên tôi như sau này:
Madame Hao dite One Ta
chez Mr. Hội Secrétaire au Commissariat
Xiengkhouang (Laos)
7070

CÁO-BẠCH

Có cần một người làm máy «Mécanicien» thật giỏi, biết về máy chạy bằng dầu xăng «Moteurs à essence» có chứng-chỉ tốt thì sẽ được lương cao. Hỏi tại: hiệu Đắc-bằng, số 72, phố hàng Bồ Hanoi.

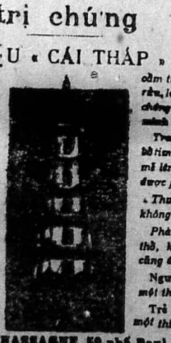

Thuốc trị chứng tả
HIỆU «CÁI THÁP»

Thứ thuốc này chế ra để chuyên-trị chứng thổ tả mới mắc phải cùng là các chứng đau ở bộ máy tiêu-hóa (dạ-dày, ruột).

Thuốc ấy chế bằng các chất trị được đủ các chứng do bệnh ấy sinh ra.

Thuốc uống rất êm và trị các chứng đau trong dạ dày, trong đại tiểu tràng rất thần-hiệu. Thuốc ấy uống thì khỏi hẳn chứng buồn lợm, buồn nôn và chứng đau bụng dữ-dội trước khi và sau khi nôn.

Thuốc có chất làm cho chóng đỡ chứng đi rửa và cầm tiệt hẳn được chứng đi rửa, lại khiến cho người bệnh chóng thấy khoan-khoái trong mình và chóng lại sức.

Trong thuốc ấy lại có chất bổ tim, làm cho quả tim mạnh mẽ lên và làm cho khắp mình được phát nhiệt chóng được.

Thuốc ngọt rất dễ uống, không có công phạt gì cả.

Phàm những chứng đi rửa, thổ, không phải là thổ tả, cũng đều uống được cả.

Người lớn: Cứ 2 giờ uống một thìa lớn (thìa xúp);

Trẻ con: Cứ 2 giờ uống một thìa nhỏ (thìa cà-phê).

Chỉ ở hiệu Bào-chế CHASSAGNE, 59 phố Paul Bert, bán thuốc này mà thôi.

XE ĐẠP Chiêu-hàng - Chiêu-hàng XE ĐẠP

QUÍ-KHÁCH MUỐN ĐƯỢC 30 ĐỒNG BẠC. — Tôi xin biếu không qui-khách một thức quà đáng giá 30 đồng bạc cho vị nào mua một cái xe đạp «S. A. F.» là thứ xe tốt nhất của Đại-pháp, và rất hợp thời-trang ở Hanoi, vì là bán chiêu hàng có 44$00 mà tôi kính-biếu một cái xe đạp «FURAN» thượng hảo-hạng đáng giá 75$. Vậy qui-khách nên gởi mua ngay một cái xe đạp «FURAN» thượng hảo-hạng giá có 44$ hai máy hãm, hay hạng 46$ thì có hai máy hãm kiểu Anh để được lời 30$, và lại được biếu thêm một cái đèn đất thiệt đẹp đáng giá 3$50.

Số xe có hạn định, không mấy lúc mà hết cả, vậy qui-khách nên gởi mua ngay.

«PERVENCHE» sơn vàng, 2 máy hãm 33$; sơn đỏ hay xanh, 2 máy hãm 34$; kiểu Anh 38$00.

«FURAN» sơn vàng, 2 máy hãm 37$; sơn đỏ, 2 máy hãm 38$; kiểu Anh 42$00.

Bán tại: Nhà M. Dabiolle, 116, Avenue du Grand-Boudha, Hanoi

VIỆC BẮC-KỲ

HAIPHONG

Chiến-hạm «Primauguet.» — Chiều hôm nay, 23 juillet, hồi 5 giờ rưỡi, ông hạm-trưởng và tòa tham mưu ở chiến-hạm «*Primauguet*» đã đặt tiệc trà tại chiến-hạm để khoản tiếp các nhà thân-thương trong thành phố Haiphong.

Đến 1 giờ rưỡi chiều thứ hai 25 này, thì chiến-hạm sẽ từ-biệt Hải-cảng ta, khởi hành sang Tàu.

Cuộc diễn binh. — Sáng hôm qua, hồi 7 giờ, lính thủy thả ở chiến-hạm «*Primauguet*» cùng các toán súng cối xay của chiến-hạm cùng với các toán lính tây trong trại đi diễn qua các phố. Có phường nhạc của vệ khố đỏ thứ hai cử nhạc. Cách y phục và cử chỉ của bọn quân đi diễn đó, nom rất tề chỉnh nghiêm-trang. Giá không gặp mưa to thì còn đi diễn khắp các phố, nhưng vì mưa to quá, nên mới diễn qua được có phố Amiral Courbet và đường Paul-Bert thôi.

YÊN-BÁY

Ỷ thế hành hung. — Bản-quán có tiếp được một bài thuật việc một thầy phó thương-chính và mấy người lính thương-chính ỷ thế đánh đập tàn nhẫn một cô hàng đào ở nhà ga Yên-báy ngày 19 mới rồi. Bài ấy có mấy người hành khách đi chuyến xe ở Lao-kay về hôm ấy ký tên. Nếu việc ấy đúng sự thực, thì mấy ông ký tên, nên làm chứng cho người bị hiếp tróc ấy, làm đơn kiện kẻ giả-man ấy tại tòa, đăng báo công kích những kẻ như thế tưởng cũng chẳng công hiệu gì.

HƯNG-HÓA

Anh em cũng chẳng nể. — Cách một tuần lễ nay, ở phố kia có xảy ra một đám ẩu đả làm huyên náo cả phố. Số là tên Phan với tên Hiên là anh con chú con bác, chỉ vì mượn nhau chầy cối gì đó, mà không hiểu sao đến nỗi bất bình đến đánh nhau chí mạng, tên Hiên bị tên Phan đánh đau rồi đến thưa nhau tại cửa quan, hiện tên Phan đã trốn đi ngay sau khi ẩu đả.

HÀ-NAM

Một việc án mạng. — Nguyên ở xã Trác-bút một người đàn bà nghèo khổ đi mót lúa ở ruộng chẳng may gặp phải một người tuần đánh đập quá tay đến nỗi thiệt mạng. Trong khi người tuần đã bị giam để xét đầu đuôi cái việc thảm thương ấy, thì người trong xã ngóng ngóng xem tòa xử. Nay mới được tin tòa án đã xử tên tuần vào tội ngộ sát và được hưởng ba năm án treo.

NINH-BÌNH

Vì vô ý bị bỏng. — Cách hơn một tháng nay, ở một nhà kia ở về làng G. S. huyện Gia-viễn, người nhà nấu cơm nước cho bọn thợ gặt, vô ý đánh đổ ấm nước đương sôi vào chân tuột cả đùi gối, thành thử bị bỏng nặng.

[illegible]-XUÂN-NGHĨA
7, Rue du Chanvre, Hanoi — Téléph. nº 250

Mới sang mấy thứ hàng sau này bán lẻ và bán buôn, giá rất hời:
— Các thứ máy đánh lửa (briquets) bùi-nhùi và đá.
— Vải may màn tây (tulle moustiquaire).
— Cỏ tây nhồi đệm (crin végétal).
— Các thứ gương lắp vào auto (pare brise d'auto).
— Crochets X để treo các khung tranh ảnh và đĩa-cổ.

HIỆU KIM HOÀN 玉成
NGỌC-THÀNH
181, Rue des Changeurs, Hanoi
Đủ các thứ đồ vàng bạc [illegible]

VIỆC TRUNG-KỲ

TOURANE

Mùa cá biển. — Mùa cá chuồn năm nay được bội phần lại bán bội giá, các nhà nghề ở Thanh-khê, Hà-khê rất phát tài.

Thường mọi năm nhà nào được độ 3, 4 trăm đồng đã đứng vào hạng nhất rồi, mà năm nay thì hạng ấy là chót bét, vì mùa cá chuồn này có nhà được đến trên ngàn, còn phần nhiều toàn là 7, 8 và 5, 6 trăm cả.

Cá chuồn được đã nhiều, mà gặp khi cá đã mất mùa cho nên bán được bội giá.

Nhân dịp các nhà nghề sẵn tiền tha hồ sắm sửa, ngày nào cũng có vô số là hàng lụa vải bô chở đến bán, và các hàng quà bánh cùng lũ lượt rủ nhau lên bán Thanh-khê.

Cuộc lạc quyên của phường xiếc. — Phường xiếc Việt-Nam trước khi từ giã đất Hàn, có làm trò 3 tối; 13, 14 và 15 juillet để lấy tiền lạc quyên cho 3 hội là «Tennis club», «Sports-Tourannais» và «Trung-bắc kỳ Đồng công Thương tương tế».

Các công việc tổ chức và cổ động mấy hôm ấy do hội viên của 3 hội sắp đặt cả; xem công chúng cũng lấy làm hoan-nghênh, số người đến mua vé đông lắm.

Tiền thâu được hơn năm trăm rưỡi đồng, chia ra làm 4 phần: 1 phần của phường còn 3 phần về 3 hội.

Lo về đại hạn. — Đã gần cuối tháng sáu rồi mà chẳng được trận mưa nào, bao nhiêu ruộng đất đều khô khan cả, lại thêm các nơi gần biển bị nước mặn tràn lên không thể nào tát nước được, đành chịu bỏ phú cho trời.

Còn khí hậu thì nồng nực quá độ, không sao chịu nổi, khiến cho lắm người say nắng như dại như khờ; các chứng bệnh cũng bởi thời tiết bất hòa nên phát sinh ra nhiều lắm.

Việc Nam-kỳ

TRÀ-ÔN

Đã bắt được đứa sát nhơn và lấy lại được cây súng của nhà nước. — Tại làng Hậu-thành (Trà-ôn) Cần-thơ mới đây có xảy ra một việc chém chú cai đồn *Long-hưng* (cũng ở gần Trà-ôn) là Ng-văn-Thêm vong mạng, ai nghe đến cũng đều thương tiếc đùm phận chú cai Thêm, vì phận sự mà bỏ mình và thêm oán quân sát nhơn kia lắm nỗi.

Sự tích như vầy:

Nguyên có người điềm chỉ cho chú cai Thêm hay rằng tại nhà tên Đoàn-văn-Được dít Tới ở dưới đài Cà-lao-Mây, thuộc làng Hậu-thành (Cần-thơ) thường hay chứa những kẻ bất lương hoặc tù vượt ngục, đi trộm cướp, phá xóm phá làng tự đó đến giờ. Nhà tên Tới này cất ở trong một cái lùm cây kia, khuất tịch, muốn vô đến nơi cũng lấy làm hiểm trở lắm. Bữa xảy ra việc án mạng này đây là nhằm đêm chú cai Thêm đi biên với tên lính Xinh và một tên cu-li (cũng ở đồn Long-hưng).

Ghe chèo gần tới nhà tên Tới, chú cai Thêm biểu đậu lại, rồi chú và lính Xinh mới lần theo đường lộ mà vào nhà tên Tới. Khi chú cai đến nơi, chú và lính Xinh ở ngoài đứng rình lâu lắm. Bỗng bọn nó tựu lại 5 đứa, bày tiệc ra uống rượu, và nói nhiều chuyện toàn là lo mưu thuyết kế, hầu có đoạt thâu tài vật mà thôi.

Chú cai Thêm mới kêu chúng nó biểu phải mở cửa và đâu ngồi đó cho lập xập thì chú bắn nát đầu đa.

Trong nhà chúng nó đương ăn uống hồng thinh linh nghe nói như vậy chúng nó biết là việc chẳng lành rồi nên chúng nó liền tắt đèn và nín thinh ráo.

Chú cai kêu nữa, chúng nó mới chịu mở cửa: và khi cửa mở rồi, chú cai vừa lách mình bước vô, liền bị tên Tới sẵn dao dâu, chém vô đầu chú một dao ngã nằm bất tỉnh nhơn sự, đoạn chúng nó mới áp vào giựt cây súng của chú cai, hầu có toan bề làm dữ nữa.

Ngoài này lính Xinh thấy chủ mình lâm nạn, muốn ra tay giải thoát, nên mới mở cát tút (cartouche) nạp vô súng hầu có bắn bọn hung đồ ấy; nào dè phần của chú cai và lính Xinh rất rủi, khiến đem theo nhằm cát-tút cũ, nên nạp bắn năm lần mà không nổ phát nào hết. Bọn hung đồ thấy vậy, không sợ, càng làm lung thêm, rượt lính Xinh toan bề tận sát nữa.

Lính Xinh vừa lạy vừa la làng, cho thiên hạ hay hầu có đến nơi tiếp cứu.

Lính Xinh thoát khỏi tay hung ác, liền lật đật về phi báo cho quan chủ quận Trà-ôn hay. Ngài tức tốc sai đội và lính qua nhà tên Tới đặng ra tay nã tróc.

Song rủi thay khi qua đến thì tên Tới và nội bọn nó đã lo phương trốn xa rồi, chỉ còn có một mình chú cai Thêm nằm rên la thảm thiết đó thôi, tình cảnh ấy ai thấy vậy cũng đều động lòng cảm xúc.

Lật đật chở chú cai về nhà thương Trà-ôn cho quan thầy điều trị, song vì bị cái vết chém chú cai đó rất sâu, thấu tới óc, quan thầy hết phương sửa chữa nên quá đến 4 giờ khuya lại thì cai Thêm tắt hơi phải sạch nợ trần, đành một giấc ngàn thu vĩnh biệt.

Đáng thương thay, mà cũng đáng tiếc thay.

Việc này khi quan chủ tỉnh Cần-thơ hay rồi, ngài mới phú cho ông quận Kéo và ông quận Hẹp (là 2 vị xưa nay làm mật thám, đi dò bắt trộm cướp rất có cách) đi lo tìm kiếm mà bắt cho đặng bọn sát nhơn này.

Lần đầu, 2 ông quận xuống hiệp với thầy bang biện Định-an và bếp lính bắt được hai tên đồng lõa trong vụ này là tên Trí và tên Thịnh, còn tên chánh phạm là cậu Tới chạy vuột bắt không đặng.

Cách ít ngày sau nhờ có một vị hương chức nọ điềm chỉ nên ông quận Kéo đi với cai Tấn và Thới xuống bắt được tên Đoàn-văn-Được kêu là Tới trong một mương vườn rậm kia thuộc về làng Phụng-tường Sóc-trăng, cuộc bắt này cũng nhờ có chức việc đến kề giúp sức nữa.

Bắt tên Tới và lấy lại được cây súng của chú cai Thêm bị chúng nó đã giựt đó rồi, ông quận Kéo giải về Cần-thơ hôm 30-6-1927 đã qua.

Nghe đâu nhà nước xét công mấy vị nhứt là ông quận Kéo trên đây, chịu khó nhọc hết sức mới bắt đặng ba tên hung đồ này, nên đã ban thưởng mấy vị ấy một cách rất nên xứng đáng lắm. Bổn báo cũng xin có mấy hàng khen tặng quí ngài.

Lời thêm. — Vài số báo nữa đây, ký giả sẽ thuật rõ ràng về vụ ông cò Laurent và ông quận Hẹp Cần-thơ đi bắt được bọn ăn cướp sát nhơn tại Thới-lai (Ô-môn) cho chư tôn xem chơi giải muộn.

Vụ bắt sau này càng nguy hiểm hơn vụ trên đây thập bội, thiệt coi mạng mình sống chết như không, nên mới lấy đặng 2 cây súng làng và một cây súng sáu đó.

(*Trung-lập-báo*)

KÝ TÊN KHÔNG RÕ

Bản-quán xin các ngài mua báo khi có việc gì viết thư đòi hỏi bản-quán, thì cho biết số tư ở tờ giấy gói báo, hoặc là gửi cho bản-quán cái giấy quấn ấy, để cho người làm dễ tìm kiếm. Kẻo các ngài thường hay ký tên vắn tắt, hoặc thảo quá, không sao đọc được, thành ra nhiều khi bản-quán không [illegible] biết ai mà trả lời.

茶心蓮牌薩菩
Chè Liên-tử hiệu Bồ-tát
TRUNG-QUỐC CHÈ VƯƠNG
BỒ-TÁT BÀI LIÊN-TÂM
VINH-MẬU HIỆU
Ở Hà-nội, phố hàng Ngang, số 25 — Ở Nam-định, phố Khách, số 144
Ở Hải-dương, phố Đồng-kiều

KÍNH KHẢI GIẢ

Hiệu tôi có bán buôn bán lẻ các thứ bao gai, đọc xanh, đọc tím, cũ, mới, to, nhỏ, đủ các kiểu cùng là ciment bao, ciment thùng và các thứ sắt làm nhà cửa, cầu cống, vân vân. Hiệu tôi buôn bán đã lâu, giá cả các thứ hàng đều quen biết cả, vậy qui-khách ở xa cần hỏi thăm các giá hàng hoặc muốn mua bán hàng gì xin viết thư về hiệu tôi sẽ xin trả lời ngay được như ý các ngài. Nếu muốn mua hàng thì hiệu tôi xin tính giá thực hạ, dù thứ gì hiệu tôi không sẵn thì cũng xin tìm tòi mua hộ cho được giá rẻ, và nếu muốn bán cũng xin tìm cho được giá cao mà bán hộ qui-khách. Nếu ngài nào có hàng chưa bán được muốn gửi lấy tiền trước, hiệu tôi cũng có thể chiều thời-giá chấm trước cho vay đến 80 phần trăm (80 °/.) mà lấy lãi rất nhẹ. Xin qui-khách chiếu-cố, hiệu tôi lấy làm cảm tạ vô cùng.

Nay kính.
[illegible]-LONG-HIỆU, số 66, Phố [illegible]-Mây, Hanoi.

Rượu bổ đào:
TONIQUE TONKINOIS
Có tờ chứng-chỉ ban khen của HOÀNG-THƯỢNG

Theo hình tự-nhiên in ra đây, chứ không như có mấy thứ thuốc vẽ những hình lạ, làm trò-cười cho trẻ-con và người có trí khôn thì không ai có thể tin được!

Xin xem-xét và so-sánh cho kĩ kẻo nhầm to!!!

Các thứ rượu nho càng ngày càng thấy nhiều mãi ra, nhưng xét ra thì chỉ có thứ «*Tonique Tonkinois*» là có giá-trị hơn cả vì rượu ấy bao giờ làm cũng rất là cẩn-thận, đã từng được sắc chỉ của quốc-vương Đại-nam và Ai-lao ban khen.

Vậy như thế, thì các ngài cũng chỉ nên dùng thứ rượu ấy và nên nhớ kỹ lấy cái dấu hiệu của thứ rượu ấy.

Rượu này đã kê-cứu theo thủy-thổ và tính-chất người phương Đông mà chế ra, cho nên người bản-xứ già, trẻ, đều dùng được cả! Xưa nay chưa có ai đã dùng mà chê được! *Giá bán rất rẻ: 2$25 một chai lớn; từ sáu chai giở lên sẽ trừ hoa-hồng, tùy theo nhiều ít.*

Bản-hiệu không cần phải vẽ những hình kì-dị làm lạ mắt thiên-hạ và trò chơi cho trẻ-con, lại kể những truyện khó tin, người có kiến-thức chẳng ai tin được. Đã vậy giá bán lại đắt quá, mà vị-tất có được công-hiệu cho tính-chất người bản-xứ.

Bào-chế MONTÈS
54, Phố Tràng-tiền, 54
HANOI

Xin xem kỹ các cáo-bạch của bản-hiệu ở trang thứ tư tờ báo này.

Mal de Dos et Acide Urique

L'acide urique est un poison qui reste dans le sang par suite de la faiblesse des reins.

Si vous êtes sujet aux douleurs rhumatismales, au Lumbago, à la sciatique, aux douleurs de reins et si vous éprouvez de nombreux malaises, songez à l'acide urique qui, probablement, empoisonne votre sang.

Faites-le disparaître en employant les Pilules Foster. Vous serez vite satisfait de les avoir prises.

C'est un traitement qui, en purifiant le sang, a une action favorable sur la santé en général.

Il est surtout recommandé aux arthritiques d'employer les Pilules Foster par cures régulières. Ils sont certains d'en retirer un véritable bien-être.

PILULES FOSTER
pour les Reins et la Vessie

La boîte: 7 fr. 80 — La double-boîte: 14 fr.
Toutes Phies ou f, H. Binac, Pharmacien,
25, Rue Saint-Ferdinand, 25, PARIS (17).

GÓ GÌ khổ hơn NGỨA

Ngứa ngáy và hăm da không những là khó chịu lại còn tỏ cho ta biết là da xấu và trong mình có nội bệnh nữa.

Ấy lúc đầu chỉ đầu cỏ thế mà sau sinh ra bệnh nặng. Ta nên biết mà chữa ngay đi.

Ông M ARMAND B. ở Chalon-sur-Saône nói rằng:

« Đã được ít lâu, trong mình tôi ngứa ngáy khó chịu quá, tôi mất cả ăn cả ngủ Tôi tự nghĩ rằng, đời người mang cái bệnh ấy không gì khổ bằng. Tình cờ một hôm tôi mua được một ống thuốc INOTYOL, thực là hạnh phúc cho tôi; trước kia tôi đã thử hết hàng trăm thứ thuốc bụộc thuốc cao mà không được một ích lợi gì. Khi tôi mới bôi INOTYOL một lần đầu đã thấy đỡ ngay, sau khỏi hẳn. Tôi thực phục là thần dược và từ đó thấy ai đâu cũng mách giùm »

Xem đó thì biết thuốc INOTYOL là thuốc công-hiệu đệ nhất, là thuốc tối-tân, để chữa các bệnh ngoài da như lở, ngứa, đỏ da, đầu đinh, mụn loét, sần-quẳng, vân vân.

Thuốc mở INOTYOL có bán ở các hiệu thuốc Bắc-kỳ

NHÀ BA-CHUÔNG

TỨC LÀ HIỆU BÀO-CHẾ MONTÈS
54, Phố Paul-Bert, Hanoi

Những người xanh bủng, huyết kém, nhất là con gái, những người đau mới khỏi, những người bị ngã nước mới khỏi nên dùng thuốc:

Peptonate de fer MONTÈS

Trước mỗi bữa cơm chính uống mấy dọt.

Giá tiền 1$00 3001

XE TAY NHÀ

Chỉ có thứ *xe tay nhà* thì có giá-trị, mà bán tại:

Garage Bobillot
7, Boulevard Bobillot, Hanoi

Quí-khách nên đòi cho được hiệu xe « *Pousse-Pousse Saïgonnais* » của Đông - pháp vận tải Công-ty.

Có kiểu riêng ai muốn thửa kiểu nào cũng làm được, công việc làm rất nhanh chóng.

Nhà Ba-chuông

TỨC LÀ HIỆU
BÀO-CHẾ MONTÈS
54, Phố Paul-Bert, Hanoi

Thay huyết! rất Trị bệnh mới máu khi huyết suy yếu, thân thể mỏi mệt gầy còm, ăn uống kém huyết sinh ra xám xanh, hay ho mệt.

ẤY LÀ THUỐC NƯỚC BỔ HUYẾT MÁU BÒ [illegible]

GRANDS MAGASINS RÉUNIS

PHỐ PAUL-BERT — HANOI

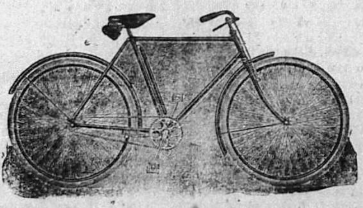

Xe-đạp « MORO » lắp rồi, có cả bánh, roue libre, chắn bùn, một máy hãm . . . . Giá : **400** frs.

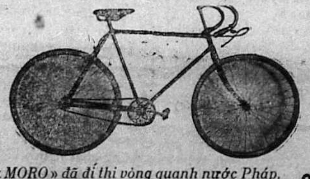

Xe-đạp « MORO » đã đi thi vòng quanh nước Pháp, đã lắp rồi, moyeux à ailettes. . . Giá đặc-biệt : **650** frs.

Xin mời đến xem xe tại bản-hiệu

THUỐC DRAGÉES RABUTEAU
(hiệu đầu nai)

Một vị độc-giả có viết thư hỏi chúng tôi về cái giá-trị và cách dùng thuốc *Dragées Rabuteau* thế nào, vì ngài đã nhờ thuốc *Dragées Rabuteau* (hiệu đầu nai) ấy mà khỏi được bệnh bao tổn tinh thần, mỏn mỏi sức khỏe, mà đã chuyển thành ra bệnh đau dạ dày và đau gân cốt.

Vậy xin kể ra sau này: Thuốc *Dragées Rabuteau* (hiệu đầu nai) này bào-chế có chất sắt là một chất rất bổ về đường khí huyết, lại có khí đạm-lam (Iode) để lọc cho huyết được trong sạch mà làm cho tiêu tán những bọn bẩn ra ngoài hết. Người ta thường thấy phần nhiều người bị bệnh hư huyết, xanh sao và yếu đuối, đau mắt, đau cuống họng, có những mụn mọc sần sần lên ở mặt. Đàn bà con gái thì nguyệt kỳ không đúng, thường hay sinh ra đau bụng.

Muốn cho khỏi hết các bệnh ấy thì nên dùng độ vài lọ thuốc *Dragées Rabuteau* (hiệu đầu nai) là một thứ thuốc kinh-nghiệm đã lâu, lại là một thứ thuốc có danh-tiếng hơn cả.

Ở các hàng bào-chế lớn đều có bán cả. 3045

NHÀ-BA-CHUÔNG

TỨC LÀ HIỆU BÀO-CHẾ MONTÈS
54, Phố Paul-Bert, Hanoi

Trong những độ trời nóng, thời tiết thay đổi, thường gây nên bệnh ghip.

Mắc bệnh ghip, thường sốt ho, nhức đầu, đau ở khớp xương.

Muốn trị bệnh ghip, chỉ có một thứ thuốc, là :

Cachets du Docteur Rascol

0$60 một ống sáu cachets 3001

MUỐN TRỪ CÁC BỆNH SỐT RÉT CÁCH-NHẬT, BỆNH SỐT RÉT RỪNG
nên dùng thuốc

QUINOFORME

hoặc ống, hoặc viên
[illegible]

[illegible]
Kho chứa thuốc LACROIX, 20-21, Rue Philippe de Girard — PARIS. [illegible]

DELEULE ET DETOUILLON

76, Rue Jules-Ferry, Hanoi

Súng và thuốc đạn Hiệu « ***Verney Carron*** »

MUỐN HỎI TIN TỨC GÌ HAY GIÁ CẢ SẼ TRẢ LỜI NGAY

Hiệu bào-chế J. BLANC

L. BLANC kế-nghiệp

Lập từ năm 1886, ta thường gọi là hiệu thuốc Lập-lũng ở phố Tràng-tiền (Rue Paul Bert) số 31, Hanoi-Tonkin

Giây nói số 59

NÊN ĐẾN ĐÓ MÀ HỎI:

ŒNO KOLA COCA. — *Rượu bổ để cho những người ốm và đàn bà ở cữ . . . . Một litre :* **2$40**
Trước khi ăn cơm uống một cốc con.

ELIXIR HISTOGÉNIQUE. — *Thuốc nước. Một chai :* **1, 25**

GRANULÉ HISTOGÉNIQUE. — *Thuốc hạt. Một chai :* **1, 25**

Đều là thuốc trị bệnh lao, bệnh ghip và các bệnh đau phổi rất hay, người lớn trẻ con đều dùng được cả.

SIROP D'HÉMOGLOBINE SOLUBLE. — *Thuốc trị bệnh hao mòn xanh xao rất là thần hiệu. Mỗi lần trước khi ăn cơm uống 3 hay 4 muỗm . . . . Một chai :* **1, 25**

GOUTTES NOTAL; Circulation du Sang. — *Thuốc làm cho mạch máu chạy đều. . . . . Một chai :* **0, 80**

Ai ở xa có cần hỏi gì cứ viết thơ về, bản-hiệu xin trả lời ngay
Tiền gửi hàng phần người mua phải chịu 3003

NHÀ BA-CHUÔNG

TỨC LÀ HIỆU BÀO-CHẾ MONTÈS
54, Phố Paul-Bert, Hanoi

Bệnh đi rửa, sưng dạ dày, đau dạ dày, ăn không ngon, ngủ không yên, khó tiêu. Có thể sinh ra các bệnh khác nữa.

Muốn khỏi các bệnh ấy thì nên dùng thuốc :

Elixir Tridigestif

có các chất **Pancréatine, Diastase và Pepsine.**

Giá mỗi chai : 1$40

Có bán tại : Nhà Ba chuông, Hanoi 3004

Nhà Bán-đồ « TẦM-TẦM » Hà-nội, ở phố hàng Trống. Chủ-nhật, thứ năm nào cũng có bán từ tám giờ sáng.

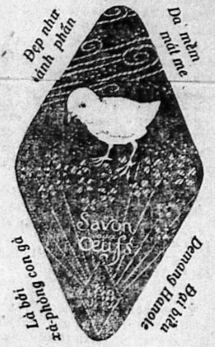

RƯỢU BẠT-HÀ GET
PIPPERMINT GET
rượu này uống đã mát mẻ và mất khan tiếng.

Thuốc trị chứng thổ-tả

Nhà nào cũng phải trữ thứ thuốc này để phòng trị chứng thổ-tả.

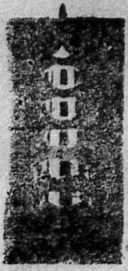

*Thứ thuốc hiệu « **Cái tháp** » này là thuốc chuyên trị chứng thổ tả thần-hiệu vô song.*

Vì thuốc ấy :

Có vị chữa cầm ngày chứng đi tả;
Có vị bổ cho quả tim được mạnh-mẽ lên ;
Có vị làm cho thân-thể khỏi phát lãnh ;
Có vị làm cho chỉ hẳn chứng thổ.

Chỉ ở hiệu Bào-chế **CHASSAGNE** *59 phố Paul Bert Hanoi* **có bán thứ** thuốc trị bệnh thổ tả rất thần-hiệu ấy thôi.

Trước khi ăn cơm

UỐNG RƯỢU

COGNAC CUSENIER
COURONNE

với nước SODA « PRIOR »
ăn rất ngon cơm.

Sau khi ăn cơm rồi, uống một cốc nhỏ rất tiêu-thực.

Trong nhà mà có một chai Cognac Cusenier Couronne để-phòng được bệnh đau-bụng và những lúc cần-cấp ban đêm.

Bán tại : L'Union Commerciale Indochinoise et Africaine Haiphong, Hanoi, Nam-định, Bến-thủy, Thái-bình, Yunnanfou, Tourane, Huế, Qui-nhơn, Nha-trang, Đồng-hới, Thu-xá, Saigon, Pnom-Penh. 3001

Muốn trị bệnh rôm sảy, thì dùng thuốc LE SUDOL thật là công-hiệu vô-song.

Vì thuốc ấy làm cho khỏi ngứa-ngáy.

Vì thuốc ấy làm cho da-dẻ được mát mẻ dễ chịu.

Mỗi hộp : 0$80

Có cả cái chấm bột nữa

CHỈ TẠI HIỆU BÀO-CHẾ :

CHASSAGNE

Số 59, phố Paul-Bert, Hanoi
có bán thôi.

ĐÃ XUẤT BẢN RỒI :

« NHỮNG KẺ KHỐN NẠN »
(LES MISÉRABLES)

Soạn-giả: Victor Hugo
Dịch-giả: Nguyễn-văn-Vĩnh
VĂN PHÁP VÀ VĂN QUỐC-NGỮ ĐỐI NHAU

GIÁ BÁN	*Phần thứ nhất, quyển thứ*	1,	*mỗi quyển.*	0$80
	— —	2,	—	0.45
	— —	3-4,	—	0.35
	— —	5-6,	—	0.45
	— —	7-8,	—	0.65
	Phần thứ hai, quyển thứ	1,	—	0.45
	— —	2-3,	—	0.50
	— —	4-5-6,	—	0.60
	— —	7-8,	—	0.50
	Phần thứ ba, quyển thứ	1-2-3,	—	0.55
	— —	4-5-6-7,	—	0.65
	Tiền cước gửi Recommandé, mỗi quyển.			0.20
	—		*cả 11 quyển gói làm một.*	1.00

Quyển thứ 3 và 4, phần thứ nhất đóng nhập một.
— 5 và 6, — —
— 7 và 8, — —
— 2 và 3, phần thứ hai —
— 4-5 và 6, — —
— 7 và 8, — —
— 1-2 và 3, phần thứ ba —
— 4-5-6 và 7, — —